

Македонски Глас

Godina XVI 2009.
ЈУЛИ – АВГУСТ
SRPANJ – KOLOVOZ
ЦЕНА 5 кн

ISSN 1333-7769

БРОЈ
60

KOD PREHLADE I GRIPE

CAFFETIN COLD

Djeluje bez pogovora,
brzo i efikasno!

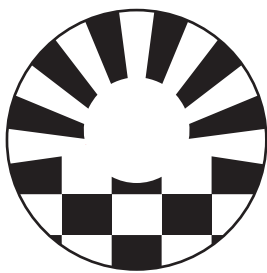
- ✓ SADRŽAVA VITAMIN C
- ✓ SMANJUJE BOL
- ✓ SNIŽAVA POVIŠENU TJELESNU TEMPERATURU
- ✓ SMANJUJE ZAČEPLJENOST NOSA
- ✓ SPREČAVA NADRAŽAJNI KAŠALJ

caffetin COLD®

ALKALOID

Za obavijesti o indikacijama, mjerama opreza i nuspojavama upitajte svog liječnika ili ljekarnika

**GLASILO ZAJEDNICE
MAKEDONACA U
REPUBLICI HRVATSKOJ**

**СПИСАНИЕ НА
ЗАЕДНИЦАТА НА
МАКЕДОНЦИТЕ ВО
РЕПУБЛИКА ХРВАТСКА**

Главна и одговорна уредничка:
МАРИНА АПОСТОЛОВСКА-ВУЈАКЛИЈА

Заменик на главната и одговорна уредничка:
ЕЛИЗАБЕТА ПЕТРОВСКА

Уредништво:

Компјутерска обработка: Владо Чакмак
Лектура: Марија Георгиева-Петрик
Секретар и коректор: Елизабета Петровска

Редакциски одбор:

Огнен Бојадиски
Јагода Цветичанин
Горан Калоџера

Редакција:

Елизабета Петровска - Загреб
Јулијана Младеновска Тешија - Осиек
Ратко Димовски - Пула
Владо Настески - Риека
Еми Лонгин - Задар
Виолета Рајиќ-Жгањер - Сплит

Ovo se glasilo tiska sredstvima iz Državnog proračuna RH posredstvom Savjeta za nacionalne manjine pri Vladi RH.

Nakladnik: Zajednica Makedonaca u Republici Hrvatskoj,
Zagreb, Masarykova 16/1
Matični broj: 3805760
Žiro račun: 2340009-1100038804

Tel./Факс: (01) 48 72 655

web: www.zmurh.hr

e-mail: info@zmurh.hr

За издавачот: Ангел Митревски

Печат: М-Принт д.о.о. Загреб

На насловната страница:

Македонско летно училиште на Шолта

Temeljem odredaba čl. 58. st. 3. Zakona o javnom informiranju RH (N.N. br. 22/1992) novine su prijavljene i registrirane pod br. 421 u Ministarstvu kulture i prosvjete, Sektor informiranja, dana 14.7.1993

Prema mišljenju Ministarstva kulture i prosvjete Republike Hrvatske broj 532-03-1-7-94-01 od 10. svibnja 1994. ova tiskovina je oslobođena plaćanja poreza na promet.

ЗАБЕЛЕШКА: Коментарите објавени на страниците на ова списание со потписи на авторите се мислења на истите и не секогаш го одразуваат мислењето на Уредништвото. Уредништвото е одговорно само за текстовите без потпис. Материјалите испратени на нашата адреса стануваат сопственост на списанието, освен ако за тоа претходно е постигната поинаква согласност.

Збор на уредничката

Riječ urednice

Зад нас е летото на 2009 година. Заедницата на Македонците во Република Хрватска и нејзините друштва и во овој период имаа големи и плодни активности, за кои можете да се информирате во овој број на "Македонски глас".

Главната манифестација беше прославата на нашиот национален празник Илинден, која во националниот парк Голубињак, а во организација на македонското друштво "Илинден" од Риека, ги собра сите Македонци што живеат и работат во Хрватска, но и нивните домицилни пријатели. На неа беа присутни и многу македонски и хрватски членници, кои го увеличаа настанот, па се сплотија во орото...

Потоа, на островот Шолта, се одржа летната Македонска школа, која ја посетуваа деца од неколку балкански земји. Дружење, учење, сонце, море... денови кои секогаш ќе останат во сеќавањето на децата, но и на организаторите на МКД "Македонија" од Сплит.

Нашите македонски Хрвати во најубаво светло се претставија и во Македонија. Имено, проф. Благоја Јовановски на Медитеранската академија "Браќа Миладиновци" доби посебно признание за неговата монографија "Денови на браќа Миладиновци", а Културното друштво од Осиек учествуваа на фолклорниот фестивал "Разиграно оро 2009" во Охрид.

Ја прославивме и Богородица, а и годишнината од Македонската православна црква во Пула.

И, го пречекавме сегашниот претседател на Р. Македонија, Ѓорге Иванов, чиј тим не успеа да најде време за одговор на прашањата што му ги постави "М.Г.", но неговата прва официјална посета на некоја надворешна држава беше на највисоко ниво. Другите информации сами ќе си ги прочитате.

Марина Апостоловска – Вујаклија

Последна вест

Почина Коле Чашуле

На 23 септември 2009 во Скопје, по подолго боледување почина истакнатиот македонски писател Коле Чашуле. Тој е еден од иницијаторите за формирање на Друштвото на писателите на Македонија и претседател на македонската писателска асоцијација.

Роден е 1921 година во Прилеп. Работел како директор на Радио Скопје, уредник на списанијата „Нов ден“ и „Современост“, главен и одговорен уредник на „Разглед“ и директор на Драмата при Македонскиот народен театар. Бил конзул во Канада и амбасадор во Боливија, Перу и Бразил. Беше почесен член на Македонската академија на науките и уметностите.

Автор е на голем број дела од областа на расказот, романот и драмата, меѓу кои: драмите „Една вечер“, „Задруга“, „Вејка на ветрот“, „Бразда“, „Црнила“, „Игра или социјалистичка Ева“, „Градскиот саат“, „Вител“, „Партитура за еден Мирон“, „Тројца и вистината“, „Како што милувате“, „Суд“ и „Житолуб“. Автор е на романите „Простум“, „Премреже“, „Вомјази“, „Имела“, „Првите дни“, „Раскази“, „Само сказни“, книги есеи „Записи за нацијата и литературата“, „Нови записи“, „Македонски дилеми“, „Резиме за мојата генерација“, „Болно племе“ и други.

Добитник е на наградите „11 Октомври“, „Рациново признание“, „Стале Попов“, „Стерина награда“, „Награда за книжевен опус на „Мисла“, „4 Јули“ и други.

М. А. В.

Стојан Руменовски ВО ПЕНЗИЈА ЌЕ СЕ ВРАТАМ НА ПИШАНИОТ ЗБОР

Веќе неколку години сегашната влада реализира една многу поактивна политика на соработка и комуникација со нашата дијаспора. Во самото наше МНР од страна на Секторот за дијаспора се покренати многу проекти за изучување на мајчиниот јазик и македонската култура, што е и разбирливо ако се има предвид дека без изучувањето на мајчиниот јазик, од страна на третата и четвртата генерација на нашите иселеници, не може да се сочува нивниот национален и културен идентитет. Исто така, се зголеми и бројот на стипендии на Владата на РМ за припадници на МНМ во соседните и земјите од поширокото соседство, изјавува досегашниот министер советник на амбасадата на РМ во РХ, Стојан Руменовски.

На 30 јуни 2009 година заврши Вашиот четиригодишен мандат Министер советник во Амбасадата на Р. Македонија во Р. Хрватска. Како сте задоволни од овој Ваш дипломатски ангажман?

Да, дипломатијата е една од професиите кои поради некои специфичности и повеќе причини се временски ограничени во повеќето земји, вклучувајќи ја и САД, до 3 години. Дали сум задоволен од сработеното? Лично сум задоволен. Но, знаете оваа работа, односно дипломатијата, иако многумина мои колеги се обидуваат да ја фетишизираат, е и како и многу други професии, што значи е, пред сè, тимска работа. Имено, јас бев само втор по ранг службеник во амбасадата, освен 8-те месеци кога по заминувањето на стариот до доаѓањето на новиот амбасадор бев привремен вршител на должноста амбасадор, така што, бидејќи по природа сум мошне критичен и спрема себе и спрема другите, мислам дека во целина можевме и повеќе. Во секој случај сметам дека со моето доаѓање во амбасадата дадов значителен придонес во зголемувањето на нејзината вкупна активност со што се придонесе за унапредувањето на вкупната билатерална соработката меѓу нашите две пријателски земји. Тоа резултираше со голем број на взаемни билатерални посети на највисоките државни раководители, но и со голем број контакти – политички и стручни.

Но, она што посебно би го истакнал е моето лично задоволство од зголемената комуникација и содржајна соработка во изминативе години на Амбасадата со македонските културни друштва и другите организации и асоцијации на Македонското национално малцинство во Р. Хрватска, што резултираше со голем број заеднички активности, а кои Вашето списание редовно ги следеше и афирмираше. Сметам дека организациите на македонското малцинство во Р. Хрватска, а особено македонските културни друштва и советите на МНМ, со својата богата активност даваат непроценлив придонес во афирмацијата на Македонија во Хрватска. Република Македонија со тоа може само да се гордее и нема да биде скромно ако кажам дека припадниците на

македонското малцинство овде се вистински амбасадори на нашата култура и на нашата татковина.

Дали има нешто на кое со задоволство ќе се сеќавате од Вашите дипломатски години минати во Хрватска?

Престојот и работата неколку години во една земја оставаат белег, траги па и емоции, особено ако сте во пријателска земја, меѓу народ со блиски или слични културолошки и цивилизациски вредности. Секогаш со задоволство ќе се сеќавам на многубројните средби, контактите и дружењето со нашите Македонци овде во цела Хрватска по разни поводи, низ кои се развија и голем број лични и семејни пријателства, кои многу ќе ни недостасуваат мене лично и на мојата сопруга. За жал, во болно сеќавање ќе ми остане 16 октомври 2007 кога, како на тогашен вршител на работите, утрото ми јавија за загинувањето на нашата пејачка легенда и мега звезда, Тоше Проески. Тој трагичен настан, неголото испраќање од градскиот стадион со траурен молк на огромниот број присутни граѓани на овој прекрасен град, жалоста и почестите кои цела Хрватска му ги укажа тогаш, а и потоа, е нешто што Македонија и Хрватска трајно ќе ги врзува и ќе биде вечен симбол на пријателството на сегашните и на идните генерации на нашите две пријателски земји.

За Загреб и Хрватска не Ве врзува само дипломатијата. Тука студирате и дипломираете на Факултетот за политички науки. Можете ли да ни кажете каков беше Загреб за време на Вашите студии, а како го доживевате како дипломат?

Да, Република Хрватска, односно Загреб е град на чие знаменито Свеучилиште, кое беше еден од најпрестижните универзитети во тогашната заедничка држава, на Факултетот за политички науки го стекнав моето високо образование, на што сум посебно горд. Имено, и во тоа време Загреб беше средина со еден посебен, нему својствен, вистински, а не лажен аристократски дух и пулсирање, град на висока интелектуалност и култура, на критички дух, што уште тогаш ме импресионираше и ме водеше во мојот натамошен живот. И самиот понесен од таа критичка мисла и слободоумни идеи за демократија и правда, по завршувањето на студиите и вработувањето како новинар во Радио Скопје – чиј стипендист бев, а и потоа како службеник во републичката администрација, имав чести недоразбирања со моите претпоставени, зашто во Македонија тогаш, иако многумина денес зборуваат дека биле тогашни дисиденти, критичката мисла не беше ни приближно на нивото на кое бев воспитуван во Загреб. Поради тоа овие години со задоволство ги посетував местата во Загреб, кои ме врзуваа за тие времиња, па и со младоста. А дали се променил градот? Па, би рекол дека центарот на Загреб кога дојдов во 2005 година го најдов како да сум го оставил само пред неколку месеци. Во изминативе години е многу направено не само во Загреб, туку и во целата Хрватска. Сега како дипломат и во одминати години, Загреб иако во мене будеше многу убави сеќавања од студентските денови, сепак го доживеав

и како една модерна европска метропола, како главен град на една пријателска земја, центар на многу национални и светски збиднувања од политиката до културата и спортот. Моја голема желба беше еден мандат да добијам и да престојувам во Загреб и тоа на мое огромно задоволство ми се оствари.

Како долгогодишен дипломат во МНР на Македонија особено внимание посветувате на односите на нашата држава со дијаспората. Колку Македонците што живеат и работат вон границите на Македонија се битен причинител на нашиот просперитет?

На оваа функција во амбасадата во Загреб дојдов од местото Државен советник, односно помошник министер за иселеништво и МНМ, на која функција бев поставен веднаш по формирањето за првпат во нашето министерство во 2004, на посебната организациона единица – Сектор за иселеништвото МНМ. Но, со оваа проблематика некако се поврзав уште од моите новинарски денови во Радио Скопје, каде што како млад новинар започнав во Секторот за емисии за странство и за нашите сонародници во соседните земји. Потоа, со оваа проблематика на еден или друг начин се занимавав и кога поминав на работа во тогашниот Секретаријат за меѓународни односи на СР Македонија, како раководител на Одделението за соседните земји, а по осамостојувањето на нашата земја и во МНР како директор на Секторот за Балкан. Најнепосредно и директно со проблематиката на нашето национално малцинство се сретнав во Р. Бугарија. Во Софија, каде што ја отворив нашата Амбасада, најпрвин 15 месеци како вршител на должноста амбасадор, а по назначувањето на амбасадор, како советник (тогаш највисоко дипломатско звање), најнепосредно бев ангажиран во остварувањето на комуникацијата и соработката на Амбасадата со штотуку тогаш формираните македонски организации како ОМО Илинден и ОМО Пирин. Она што го научив од контактите со претставниците на разните начини на организирање на нашата дијаспора во светот е дека на неа не е и потребна Македонија од материјална причина. Напротив, нашата земја има потреба од нејзината дијаспора, на економски план, но и во секој друг поглед. Нашата дијаспора бара и заслужува поддршка од татковината, пред сè, за активностите на планот на негувањето и презентирањето во тие средини на македонската култура, обичаи и традиции, потоа во изучувањето на мајчиниот јазик, во задоволувањето на нивните потреби за информирање за сè што се случува во Македонија. Посебен сегмент од нашата дијаспора е македонското национално малцинство во земјите од непосредното и од поширокото соседство. Секогаш ќе ми остане во сеќавање кога еден претставник на МНМ од една од соседните земји за време на моите службени контакти во Министерството ми рече: “Република Македонија е дрвото, коренот, а ние малцинството и иселеништвото во соседните и во другите земји, сме стеблата и ако тие се исушат, ќе се исуши и коренот”.

Заедницата на Македонците во Р. Хрватска и сите нејзини друштва напосто Ве обожуваа. Можете ли накусо да ни ги опишете Вашите успешни контакти со нив?

Посебно ми е драго што го наведуваат тоа, и ако е така, тоа е најголема сатисфакција за целата моја работа овде во Амбасадата. Не знам од каде да почнам и кого да го издвојам, зошто би биле потребни многу страници за сè да се наведе. Но, накратко, и самата Вие како главна и одговорна уредничка на “Македонски глас” која редовно ги следи сите настани, сте сведоци на бројни активности кои се реализираа во една заедничка и заемно корисна соработка меѓу Амбасадата и македонските организации и асоцијации. Веднаш по моето доаѓање во Загреб, покрај моите контакти во хрватското МНР и другите институции и во дипломатскиот кор, паралелно со тоа ги воспоставив и контактите со

институциите на Македонците. Се обновија многу иницијативи како, за дополнителна настава по македонски јазик, за поставување на македонска плоча покрај моштите на Штросмаер во Ѓаково, а немаше случај на посета на висок државен раководител од РМ на РХ, а да не се организира средба со претставниците на македонските организации, а остварував и средби со претставниците на МЦО во Загреб, Риека, Пула и Сплит, а со посебно задоволство можам да истакнам дека за време на литургиите во македонската црква во Загреб со сопругата запознавме голем број “обични” наши сонародници, скромни и тивки, кои секоја недела, а не само на големите празници, редовно ги следеа литургиите, поради цврстата верба во својата македонска вера и битие, далеку од родните краишта ширум Македонија. Она што ме водеше во сета таа комуникација и соработка со овие големи ентузијастички во македонските друштва беше постигнување единство и заеднички активности, меѓусебно почитување и притоа институционално разрешување на сите прашања и проблеми кои нормално се појавуваат во текот на работењето.

Откако ќе се вратите во Македонија, која ќе биде Вашата понатамошна дипломатска активност?

За мојата натамошна дипломатска активност согласно соодветните нормативни акти решаваат надлежните во Министерството на чело со Министерот. Но, како што веќе реков, идната година јас се приближувам кон законската регулатива која во РМ предвидува задолжително заминување во пензија, така што мојата активност во иднина пред сè ја гледам во средувањето на моите лични записи од моето службување во Софија, Сараево и овде во Загреб и довршување на мојата книга за моитевидувања на изградувањето на нашата независност и во тоа улогата на нашата дипломатија. Самиот факт што бев еден од првите тројца дипломати, кои ги отворија првите три официјални дипломатски претставништва на независна и самостојна Македонија во Анкара, Љубљана и во Софија, ме задолжува пред историјата да оставам нешто запишано за тие први судбоносни години од создавањето на нашата држава и нејзината дипломатска служба. Но, како што вели нашиот народ, сè со помош Господова.

Семеен човек, кој пред околу година дена стана и дедо, како ги ускладувате службените и приватните “задачи”?

Секако со големо разбирање од сопругата за мојата работа, значи со љубов која издржала многу далечини и време. За разлика од службувањето во Софија каде што цело семејство бевме заедно, во Сараево и овде во Загреб ме придружуваше само сопругата. Таа со својот, за разлика од мене, помирнен темперамент, секогаш ми беше голема поддршка и искрен советник во моменти кога, како и во секоја па и во оваа наша работа и воопшто во животот. Исто така, и со голема помош и разбирање на двете ќерки, со кои се гордеам, затоа што се воспитани дека во животот треба сè чесно да се заработи. Се гордеам и со статусот на дедо, нешто што секој го чини посебно среќен. Имам 10 месечна внука од постарата ќерка, се вика Андреа, која мене и на сопругата ни даде и нова смисла на животот. Бидејќи кариерата ја почнав како новинар, а новинарството како што и самата Вие убаво знаете е нешто кое никогаш не се заборава, кој знае можеби ќе се вратам на тие почетоци, на пишувањето за своја душа. Но, пак со, како би рекле моите сараевски пријатели, “ако Бог да”.

На крајот, сакам да ја искористам приликата и преку Вашето списание да им искажам голема благодарност на сите раководители и членови на друштвата, советите и другите здруженија на нашите Македонци во Хрватска за богатата соработката и меѓусебното почитување, со желба за натамошни успеси во активностите и во личниот живот.

Марина Апостоловска – Вујаклија

РИЕКА

Одбележувањето на Денот на независноста на Република Македонија во Риека започна со интонирање на химните и во присуство на членовите на македонското национално малцинство, поканетите гости и претставниците на јавните гласила. Илија Христодулов ги поздравил присутните во името на сите риечки асоцијации, а посебно поздрав упати до високите гости кои присуствуваат на оваа свеченост: Н.Е. амбасадорот на РМ во РХ, Данчо Марковски и неговите соработници, заменикот на градоначалникот на Град Риека Жељко Јовановиќ, проректорот на Универзитетот во Риека проф. Горан Калоѓера, Џакомо Скоти, потпретседателот на Италијанската унија во Риека, потпретседателот на ЗМ во РХ д-р Коле Гроздановски, претседателот на Координацијата на Советите на Град Риека, Менсуд Ферхатовиќ, поканетите пријатели и гости, проф. Миљенко Мандиќ, проф. Дарко Гашпаровиќ, Милјан Ценов, Чедомир Салевиќ и претставниците од Град Кастав. Поздрав упати и до претседателите на македонските асоцијации во Риека: Ивона Дуноски, Левко Цветковски и Михаило Давчевски и членовите на фолклорната и пејачката секција.

Програмата продолжи со поздравните зборови на претседателот на Советот за Град Риека Михаило Давчевски, кој во своето обраќање накучо ги истакна дејностите на македонските здруженија во минатата година, контактите и соработките со градските власти, контактите со Македонија, но и со активностите што следат. Проф. Цветковски, претседателот на МНМ за ПГЖ, говорејќи за Денот на независноста на Македонија, направи пресек на историските настани, долгиот трновит и тежок пат на македонскиот народ во творењето на македонската држава од Античка Македонија, преку многуте историски настани во Македонија, преку одлуките и декларацијата донесени на АСНОМ на 2 август 1944 година, па сè до распадот на СФРЈ и општонародниот референдум на 8 септември 1991 во Македонија, на кој со 95 % народни гласа е создадена независна и суверена Република Македонија, на која ние во дијаспората на свој начин и според своите можности придонесуваме за нејзина афирмација. Присутните ги поздравиле и амбасадорот Марковски, со нагласување на убавиот македонски јазик кој го изучуваа над 100 студенти на Риечкиот универзитет, со богатиот подмладок кој го има ова Друштво, но и со дополнителната школа каде се изучува македонскиот јазик. За осамостојувањето посебно рече: “Многу скептици кои предвидуваа дека ќе се растуриме за три дена, па три месеци, нè делеа, драги мои сонародници Македонци ние, еве, славиме 18 години, станавме полнолетни, ништо од тие предвидувања не се случи, ве уверувам ниту пак ќе се случи. Закочени сме, застанати сме, секаде каде одредени политички сили можат и чинат, меѓутоа ве уверувам ќе изодиме по евро-атланскиот пат, ќе бидеме заедно со нашите хрватски пријатели и во Брисел и насекаде. Посакувам долго да живее Македонија заедно во европското семејство.”

Во културниот дел на програмата учествуваа музичката и пејачката секција на МКД “Илинден”.

В. Настески

СПЛИТ

Македонија не може да се избрише

“Поимот Македонија и Македонци е толку присутен што со ништо не може да се избрише. Сите фалсификатори на истори-

јата се плашат од вистината и со вешти лаги присвојуваа нешто што не е нивно, почнувајќи од античката историја, литература, култура, археологија и лингвистика”, ова меѓу другото го посочи г. Владимир Апостолски на своите сонародници при одбележувањето на Денот на независноста на Р. М. во Сплит. Повикувајќи се на истражувањето што го извршила швајцарската фирма “Институт за генетика и гени” тој изнесе интересни податоци. Имено, според реномираната фирма, од целокупното население на денешна Грција, само 30 отсто се Елени, додека останатите 70 отсто се Пелази, Македонци, Келти, Турци и Албанци. Апостоловски додаде дека процесот за потполно признавање на Македонија ни после 18 години од прогласувањето на независноста не е завршен во новата историја, бидејќи на соседната машинерија во Бугарија, Србија и Грција тоа не им одговара, затоа што со признавањето на Македонија би се откриле историските фалсификати кои фатиле длабоки корени.

Со посочувањето на симболите на државноста и припадност на еден народ, Македонците во Сплит уште еднаш покажаа и докажаа дека секогаш ќе се чуе македонска песна и македонски јазик, таму каде што се Македонците, па било каде да живеат во светот. Ангел Митревски, член на Советот за националните малцинства при Владата на Република Хрватска и претседател на Заедницата на Македонците во РХ додаде дека Бугарија и Грција станаа членки на ЕУ, а не го имаат решено прашањето на националните малцинства, за разлика од Хрватска која тоа го сторила на најдобар можен начин. Во таа насока, тој посочи и дека наскоро во Сплит се отвора училиште по македонски јазик за децата на Македонците, а секој вторник, во теминот од 9.30 до 10 часот, ќе има 10-минутна радиоемисија на македонски јазик на “КЛ Еуродром”.

На свеченоста која се одржа во просториите на сплитското Европско движење, присутните ги поздравиле и заменикот жупан на сплитско-далматинската жупанија Васко Халадиќ, Момчило Русиќ, координатор на претставниците на националните малцинства во жупанијата и претставник на Советот на српското национално малцинство во жупанијата, како и претседателот на словенечкото културно друштво “Триглав”, Боштјан Матјаж Кордиш.

Во празнична атмосфера Македонците ги развесели настапот на пејачката група “Македонија” од Сплит, а низ разговор се пиеше македонско вино и се вкусуваа македонски специјалитети.

Милена Георгиевска

ОСИЕК

Не, нам воопшто не ни треба повод за дружење и љубов кон татковината. Но, кога него го има, тогаш е уште повесело. Така беше и овој пат, на прославата на Осми септември во Осиек. Денот на независноста на Р. Македонија МКД “Браќа Миладиновци” го одбележа во своите простории во присуство на 50-тина членови и гости.

Манифестацијата почна со интонирање на химните по што претседателката на Друштвото, Јагода Тренеска Цветичанин, ги поздравиле присутните и се осврнала на значењето на овој ден, “како континуитет во борбата на македонскиот народ за своја слобода и идентитет”. Таа нагласи дека МКД “Браќа Миладиновци” со своите културни содржини “продолжува на патот на пријателството

меѓу двете татковини", одржувајќи го мостот кој пред повеќе од стотина години, во дамнешната 1861 година, го изградил Ј. Ј. Шторсмаер и К. Миладинов. Цветичанин исто така потсети и на важноста на нашата заложба за мултиетничност и мултикултуралност, за што Здружението ја доби и наградата на градот Осиек во 1999 година. Присутните потоа ги поздравиле и претставниците на МНМ за Град Осиек, Марија Чинчурак и за Осиечко-барањската жупанија, Драгољуб Сиљановски.

Програмата продолжи со настап на членовите на детската секција "Бисерчиња", кои пееа и рецитираа на македонски јазик. Распеаните "Вардарки" ја збогатија атмосферата со песните "За многу години Македонци" и прекрасната "Македонско девојче", по што присутните се фатија за оро и запеаја сите заедно. Богатите делиции беа прекрасен завршеток на дружењето – како и секогаш, така и овој пат, нашата готвачка секција се покажа во своето најдобро светло!

Ј. Тешија

СЕДНИЦА НА УПРАВНИОТ ОДБОР НА ЗАЕДНИЦАТА

Загреб: На 18 јули 2009 година Управниот одбор на Заедницата на Македонците во РХ ја одржа својата 4. седница, што ја водеше претседателот на УО на Заедницата, Ангел Митревски. Митревски ги извести присутните дека е донесена одлука од Советот за национални малцинства во РХ, со која од 1 јули оваа година, поради тешката економска криза, со спроведениот втор ребаланс на буџетот на РХ, се намалуваат средствата за Заедницата и друштвата во вкупен износ од 2,61 % до следниот ребаланс. Во одлуката е нагласено дека треба да се спроведат значајни мерки на штедење, особено на ставките од режиските трошоци за манифестациите, како што се репрезентациите, патните налози и слично.

За полугодишното "Izvešće o ostvarivanju programa i utrošku sredstava Zajednice za razdoblje od 01.01.-30.06.2009. godine" за Советот за национални малцинства во РХ, Митревски рече дека е уредно изработен и предаден заедно со Извештаите на друштвата, па членовите на УО едногласно го усвоиле. Потоа, тој ги извести присутните дека е потпишан Договор со МНР на РМ, СЗД за финансиска поддршка на проектот "Се запознаваме со нашето потекло" – училиште по македонски јазик за деца на македонската дијаспора од РХ и останатите балкански држави (Бугарија, Србија, Грција, Албанија, БиХ и др.), во вкупен износ од 8.000,00 евра, кој се реализира од 02-09 август во Рогач на Шолта, во исто време кога се реализира и летниот камп – училиште по македонски јазик за деца од РХ, за кој проект се одобрени 60.000,00 кн. од Министерството за наука, образование и спорт на РХ.

Беше донесена и одлука за уредувањето на меѓусебните односи и услови за користење на дел од просториите на Заедницата, а со цел за намиравање на дел од вкупните режиски трошоци на Заедницата, почнувајќи од 01.07.2009 година, и тоа: ЗМРХ 45 %, МКД "Охридски бисер" 20 % и МПЦО "Св. Злата Мегленска" 35 %.

Е. П.

Итно, итно во Суботица!

Осиек: Кога имате пријатели, сè е можно и најчесто, сè е добро. Така беше и кога во четвртокот, на 20 август 2009 г., нè побараа од Агенцијата за локална демократија од Осиек, со голема молба да одиме во Суботица. Одлучивме да отпатуваме јас, како претстав-

ник на МКД "Браќа Миладиновци", Марија Чинчурак, како претставничка на МНМ за Град Осиек и водителка на Етно-работилницата при Друштвото, а со неа тргна и нејзиниот сопруг, Милан Чинчурак, еден од основачите и член на Словачкото друштво во Осиек.

Семинарот на кој учествувавме го водеше Агенцијата за локална демократија од Суботица, во соработка со градот Суботица и со поддршка од Европската комисија, а беше организиран во рамките на Интернет фестивалот Суботица (22-26 август 2009 година) и насловен Тренинг семинар за претставници на локална самоуправа и невладини организации – регионално партнерство на интеркултурални градови. На фестивалот зедоа учество етно-претставници од многу земји од регионот и пошироко: Турција, Унгарија, Романија, Бугарија, Италија, домаќините од Србија и други, а на семинарот, кој имаше за цел да се разговара околу можностите за демократска партиципација и соработка на малцинските заедници во локални, но и регионални рамки, како и за прописите и стандардите на Европската унија, Европската комисија и Советот на Европа во областа на заштитата на малцинските права, беа застапени и претставници на невладиниот сектор и локалната самоуправа од Србија, Босна и Херцеговина и Хрватска, од градовите кои се интеркултурални по своето основно обележје, како Кикинда, Суботица, Мостар, Приедор, и секако Осиек. Нашата делегација беше меѓу најактивните на семинарот, претставувајќи ги вкупните активности на МКД "Браќа Миладиновци" за промоција на македонската култура и традиција и учење на македонскиот јазик. На семинарот зедоа учество и претставници на неколку ромски организации од Србија – Суботица, Кикинда и Бачки Моноштор, потоа Женската организација Бач од Бачка, Здружението на Украинците од Приедор, Студентската младина од Ковачица, Еуро-регионал центарот за демократија од Темишвар, Друштвото Препород од Мостар, организацијата Малцински права интернационал од Лондон и претставниците на локалната самоуправа на Кикинда, Приедор и Ковачица.

Суботица на достоинствен начин ги пречека сите свои гости, а ние достоинствено го претставивме нашето Друштво и градот Осиек, запознавме нови пријатели од регионот и пошироко, видовме како една убав иницијатива може да послужи за збогатување на искуството на сите нас.

Ј. Тешија

IZIŠAO 500. BROJ "NOVOSTI"

Zagreb: Samostalni srpski tjednik "Novosti" 17. srpnja 2009. izišao je po 500. put, bivajući svjedok teških borbi, ali i napretka u ostvarivanju prava nacionalnih manjina u Hrvatskoj. Kad se sredinom prosinca 1999. pojavio prvi broj ovog tjednika, mnogi su bili skeptični

oko toga koliko će se on održati s obzirom da ustavno pravni položaj manjina, pa tako ni srpske kao uvjerljivo najveće, nije bio sustavno riješen, pa ni sredstva koja su stizala nisu bila dovoljna za novine i druge aktivnosti izdavača, Srpskog narodnog vijeća kao krovne organizacije Srba u Hrvatskoj. "Novosti" su u vrijeme Račanove vlade preživjele i nastojanja pojedinaca iz SDP i HDZ-a da se srpska zajednica pocijepa, kao i stvaranje paralelnih listova koji su napadali SNV koji se s manjinskim zastupnicima pokušavao izboriti za bolji položaj manjina.

Od 2003. kad se počinju razvijati tijela manjinske samouprave, Novosti osim pisanja o događajima i osobama iz redova Srba u Hrvatskoj, poticanja povratka, i praćenju društvenih aktivnosti i trendova, pogotovo onih koji su vezani uz manjine ili uz etno nasljeđe izvještavanja iz matice, imaju i dodatnu ulogu izvještavanja o vijećima manjinske samouprave kojih je iz godine u godinu bilo sve više. Osim što su i u vremenima krize redovno izlazile, "Novosti" su težište stavljale na kvalitetu tekstova, pri čemu je rastao i broj novinara, ali i osoba s političke scene koji pišu u novinama. "Novosti" su odavno uspjele prerasti imidž manjinskih novina, pišući o svim temama koja su od značaja za sve građane Hrvatske, a što su i pripadnici srpskog naroda u Hrvatskoj. Na druženju priređenim povodom izlazenja 500. broja priključio se i velik broj značajnih osoba s političke i kulturne scene. Vicepremijer Slobodan Uzelac, saborski zastupnici Milorad Pupovac, Mile Horvat i Furio Radin, predsjednik Vijeća za nacionalne manjine Aleksandar Tolnauer, veleposlanik Srbije Radivoj Cvetičanin sa suradnicima, državni tajnik Stanko Janić, Čedomir Višnjić iz ministarstva kulture, koji je ujedno i predsjednik "Prosvjete", Miro Marković iz ministarstva znanosti i obrazovanja, kao i predsjednik HND Zdenko Duka.

N. Jovanović

МЕЃУНАРОДНА ФОЛКЛОРНА СМОТРА

Загреб: Иако полупразни, загребските улици и ова лето билуваа со културни настани. Една од најзначајните манифестации, традиционалната Меѓународна фолклорна смотра, се одржа од 15-19 јули под високо покровителство на Хрватскиот сабор. По 43-ти пат во Загреб се собраа десетина културно-уметнички друштва од Хрватска и светот со преку 700 учесници и ги развеселија посетителите на неколку локации меѓу кои беа две главни, летната сцена Градец и плоштадот Бан Јосип Јелачиќ. Но, освен во Загреб, учесниците имаа прилика да гостуваат и на локалните манифестации во Врбовец, Запрешиќ, Маркушевец, Крижевци и Јастребарско. Централните настапи од програмата беа тематски посветени на универзалниот фолклорен облик на танцување "Оро" како симбол на поврзување на песната со танцот. Домаќините го претставија фолклорот од Истра со концертно црковно пеење и етно музика, класичен фолклорен танц и изложба, а настапија ансамбли од Госпиќ, Калиновац, Мирловиќ Загора, Шишковци, Велешевец, Барбан, Цере, Галижана, Кршан, Ланишке, Марушиќ, Подгаке и Прапоке, Раша, Роч и Жејане. Етно концерт одржаа Шуран, Карлиќ, Шајина и Фракаши, Франко Крајцар и Индивиа Бенд, додека фолклорните групи од Ланишке и Линдар

и црковните хорови од Марчане, Св. Петар во шума и Жмињ се претставија со црковно пеење. И гостите од странство го прикажаа своето фолклорно богатство, а настапија ансамбли од Алжир, Бугарија, Црна Гора, Индонезија, Ирска, Јапан, Унгарија, Португалија, Велика Британија, Замбија и нашата Македонија, која се претстави со фолклорниот ансамбл "Охридски бисери" од Охрид.

Е. П.

КОНЦЕРТ НА МКД "ИЛИНДЕН" И ГОСТИТЕ

Риека: МКД "Илинден" во своето 9-годишно постоење до денес организираше многу културни програми, забави, прослави, собири, гостувања на гости од Македонија и соседните држави на РХ, по што Друштвото стана комплетен ансамбл. Настанот беше одбележан со целовечерен концерт што се одржа на 28 јуни 2009 година во Хрватскиот културен дом на Сушак во Риека, кој предизвика голем интерес кај бројните љубители на македонскиот фолклор и песната, па 600-тина посетители ја исполнија салата до последно место, а "Илинденците" успеаја да го задоволат вкусот на посетителите. Вечерта беше незаборавна и со восхит доживеана. Играорците и пејачите беа од сè срце наградени со долготраен аплауз од публиката.

Програмата почна со музичарите со Циганчица, следеше настап на целиот ансамбл со песните Абер ми дојде и Елено ќерко која и беше посветена на црковната општина "Св. цар Константин и царица Елена", а потоа следеше женското оро Бајраче, женско-машкото оро Машко и песната Слезе Фана. Најмладите членови од дополнителната настава по македонски јазик се претставија со песната Што имала к'смет Стамена, проследена со пригодна кореографија, па добија долг аплауз. На концертот членовите на МКД "Илинден" изведоа и повеќе македонски ора и песни од фолклорната ризница на нашата татковина. Како гости вечерта настапија: Ален Полиќ, Српското културно друштво "Просвета" од Огулин, КПД "Калина" Русните и Украинците, вокалната група "Звир" од Јелење и КУД "Извор" од Вишковице. Концертот заврши со заеднички настап на учесниците во оро со песната Македонско девојче.

Впечатокот што го оставија играорците, пејачите и музичарите пред риечката публика, прикажувајќи го својот аматерски ентузијазам и воедно блескот на народната носија, го зголеми чувството на убавината, богатството, разновидноста и разнородноста, кои ја илустрираа Македонија.

Поради сето тоа видно задоволна беше и организаторката и водителката на концертот Ивона Дуноски, која голема благодарност им упати на бројните соработници за помошта во организирањето на концертот, но и на сите македонски друштва во Хрватска – Сплит, Пула, Осиек, Загреб и Заедницата на Македонците во РХ за помошта за позајмениите носии, како и на организаторот и водителот на концертот, музичкиот соработник на програмата, Сашко Маркоски.

В. Н.

ИЗЛОЖБА НА СЛОБОДАНКА ГАВРИЛОВСКА

Риека: На 6 јуни 2009 година во организација на МКД "Илинден" беше отворена втората самостојна изложба на Слободанка Гавриловска, членка на риечкото Друштво. Пред многубројните љубители на уметноста, изложбата ја претстави проф. Дијана Лукиќ, инаку менторка во ликовната работилница "Art & hobi", во

која Слободанка членува веќе седум години. Во име на организаторот присутните и сликарката ја поздравиле и изложбата ја отвориле претседателката на “Илинден” Ивона Дуноски. За изложените експонати говореше проф. Лукиќ, па истакна дека изложбата ја гледа како два расказа во акрил: првиот е македонски, етнолошки, традициски, каде предметите се карактеристични грнчарски садови, дукани, простирки, храна, лути пиперки... неконвенционален избор на мотиви, тесно врзан за авторката, за нејзиното минато, потсекавајќи се на детинството, емотивно преслагајќи го секавањето; а другиот е сегашноста, природата, пејсажот од Приморието – блики, камен... Така, опусот е поделен на два дела и ликовно единствен, а сликите се со модерен израз. Слободанка ги ослушува своите вибрации, па својот потенцијал трајно го насочува кон сликата и бојата, рече проф. Лукиќ.

Слободанка Гавриловска е родена во Охрид, каде завршува основно и средно образование, а Филозофскиот факултет (Англиски јазик, книжевност и историја на уметноста) го завршува во Скопје. Во 1963 г. заминува во Англија на двогодишно усовршување на јазикот, а по враќањето во Скопје работи како преведувач на разни проекти и програми при ОН во Македонија. Во 1967 г. доаѓа во Хрватска каде живее и ден-денес. Заминувајќи во пензија во 2002 г. се приклучува во ликовната работилница “Art & hobi” кај проф. Рената Пентек-Шимуновиќ и Дијана Лукиќ, а во следните години и се предава на природната уметност, од која извира нејзината креативност и инспирација.

В. Н.

Фолклорна смотра

Риека: Заедницата на Црногорците во Приморско-горанска жупанија во местото Кострена во непосредна близина на Риека, го одбележаа Денот на државноста – национален празник на Црна Гора, Петровдан. По тој повод на 12 јули 2009, на плоштадот покрај гостите од Црна Гора КУД “Његош” од Цетине учество зедеа и риечките културни друштва: КУД “Звир” Јелење, Чешка беседа, КУД Делнице, КУД Иве Јурјевиќ, фолклорната секција од Заедницата на Италијаните и МКД Илинден.

Под водство на Ивона Дуноски, “Илинденци” – фолклорците и пејачката секција, успешно се претставија пред бројните посетители на граѓаните на Кострена. Пејачката секција настапи со сплет македонски народни песни, играорките прикажаа дел од кореографијата Водарки под името Од ова трло, а заедно ја изведоа кореографијата Бркање на чумата. Настапот на културните друштва ја воодушеви публиката, која ги награди со долг аплауз.

По службениот дел од програмата, вечерта заврши со македонска песна и оро, во кое учество зедеа играорците на МКД Илинден и КУД Његош од Цетине, а им се придружија многумина љубители на македонскиот мелос.

В. Н.

Во Охрид потона брод со 45 патници

На 5 септември во Охрид потона бродот “Илинден” со 45 патници при што загинаа 15 лица. Според информациите, бродот имал уредна документација за техничка исправност. Првичните претпоставки се дека бил претоварен и имал значително повеќе патници од дозволеното.

Среќа во несреќа е тоа што нуркачките екипи на МВР изведувале редовен тренинг во близина на несреќата и веднаш се вклучиле во спасувањето. Голем број на медицински екипи веднаш биле на местото на настанот, па биле спасени останатите патници на бродот.

По повод трагедијата Р. Македонија и Р. Бугарија (чиј државјани страдаа во несреќата) објавија ден на жалост. Причините за оваа тешка несреќа сè уште не се познати, а во вадењето на бродот “Илинден” учествуваше стручна екипа од Р. Хрватска.

МИА

Македонците добија уште едно училиште во Хрватска

Сплит: Во рамките на ОУ “Скалице” во Сплит, со поддршка на хрватската влада, свечено беше отворено училиште на македонски јазик за децата на Македонците кои живеат во Сплит и околината, како сегмент легитимно инкорпориран во хрватскиот образовен систем, со што е отворена уште една страница за пролабочена соработка меѓу Хрватска и Македонија. Со функционирањето на училиштето во Сплит се отвора можност на македонските деца од целиот далматински регион да го изучуваат и зачуваат македонскиот јазик, како и да се запознаат со дел од македонската историја, географија, култура, музика...

Јазикот е најцврстата основа на еден народ која го потврдува неговиот идентитет. Тој треба да се негува, чува и одржува. Во таа насока е насочена и целта на ова училиште, каде децата на Македонците од мешаните бракови кои живеат во Хрватска, институционално и организирано би требало да го изучуваат јазикот. Од тие причини го запишав моето дете кое ја посетува наставата на трето одделение во новото македонско училиште, ни рече една родителка. Според зборовите на Ангел Митревски, преку отворената можност за изучување на јазикот, историјата, географијата и музиката, една млада генерација се приближува до своите национални корени.

На отворањето, македонскиот амбасадор во Хрватска, Данчо Марковски, посочи дека во Хрватска во последно време, се повеќе млади луѓе пројавуваат интерес за изучување на македонскиот јазик. Притоа, посебно истакна дека се гордее што овој настан се случува во неговиот мандат.

А, интерес за македонски јазик покажуваат и хрватски деца кои немаат никаква допирна точка со Македонија. Тие имаат силна желба да го говорат македонскиот јазик. Дел од нив се поттикнати од музиката на нашиот Тоше Проески чии песни ги знаат напамет, а дел од нив и од убавините на нашата земја која имале можност да ја посетат.

Покрај големиот број на македонски граѓани на свеченото отворање на училиштето присуствуваа и високи претставници од хрватската влада, од Заедницата на Македонците во Република Хрватска и од сплитско-далматинската жупанија.

Во изминативе години вакви училишта беа отворени во Загреб, Пула, Риека и Осиек.

М.Г.

Официјална посета на претседателот на Република Македонија, д-р Ѓорге Иванов на Република Хрватска

Претседателот на Република Македонија, д-р Ѓорге Иванов од 13 до 15 јули 2009 година оствари официјална посета на Република Хрватска, на покана на претседателот Стјепан Месиќ, при што имаа одвоени разговори.

Претседателот Иванов, со членовите на делегацијата, во чиј состав беа и министерот за надворешни работи Антонио Милошоски и амбасадорот Марковски, во Хрватскиот сабор имаа средба и разговори со претседателот Лука Бебиќ, на кои присуствуваа и потпретседателката Жељка Антуновиќ и Силвано Хреља, претседател на Парламентарната групата за пријателство Хрватска - Македонија и нивни соработници.

Во Владата на Република Хрватска, претседателот Иванов и делегацијата се сретнаа и разговараа со премиерката Јадранка Косор, вицепремиерот и министер за економија Дамир Поланчец, министерот за надворешни работи Гордан Јандроковиќ и др.

Во рамки на посетата, во Хрватската стопанска комора се одржа македонско-хрватски бизнис форум, на кој учествуваа преку седумдесет претставници на компании од Македонија и од Хрватска. На стопанствениците им се обратија претседателот на Хрватската комора, Надан Видошевиќ, генералниот секретар на Стопанската комора на Македонија, Јелисавета Георгиева, како и претседателите Месиќ и Иванов.

М.А.В.

ПРЕТСЕДАТЕЛОТ ИВАНОВ СО МАКЕДОНЦИТЕ ВО ХРВАТСКА

Домаќините покажаа интерес и потреба за решавање на отворените прашања како и за уште поголемо унапредување на односите во соработката на двете држави

Како одговор на поканата од претседателот на Република Хрватска, Стјепан Месиќ, првата официјална дводневна посета на новиот македонски претседател, Ѓорге Иванов, на една странска држава беше токму посетата на Република Хрватска, која се одржа од 13-15 јули оваа година. За Македонците кои живеат во Хрватска, овој настан им причини голема чест и задоволство, особено поради желбата на претседателот да се сретне и со нив, иако програмата на оваа државничка посета беше комплетно исполнета, а времето кусо.

Амбасадата на РМ во РХ на 13 јули во попладневните часови во хотелот „Вестин“, во Загреб, организира средба со претседателот Иванов и министерот за надворешни работи на Македонија, Антонио Милошоски, кој дојде во негова придружба. На средбата беа присутни претставници од сите македонски асоцијации во Хрватска, меѓу кои беше и Заедницата на Македонците во РХ со претставници од своите македонски културни друштва од Осиек, Риека, Пула, Сплит, Задар и Загреб.

Во отворениот и пријателски разговор, Македонците на претседателот му го претставија својот значаен ангажман и учество на културната и политичката сцена во Хрватска, со што се даде приоритет на бројните активности кои ги организираат со поддршка и помош на Хрватската и Македонската влада. Домаќините покажаа интерес и потреба за решавање на отворените прашања како и за уште поголемо унапредување на односите во соработката на двете држави, но и задоволство за моменталната состојба и положба на македонското национално малцинство во Хрватска. На тоа, претседателот Иванов изрази подготвеност за понатамошна позитивна комуникација и добра волја за продолжување на процесот за развивање на заедничките односи и вредности.

На средбата, претседателот Ѓорге Иванов доби и неколку симболични подароци од Македонците меѓу кои ексклузивен подарок беше примерокот на јубилејното репринт-издание на стихозбирката „Бели мугри“ од македонскиот поет Кочо Рацин, што ја подготви и издаде Заедницата на Македонците во РХ по повод 70-годишнината од нејзиното прво печатење во Самобор 1939 година, со свечена покана за истоимената културна манифестација која ќе се одржи во ноември оваа година во Самобор. Тој воедно доби и искрени честитки и пофалби за своето обраќање на хрватско-македонскиот стопански форум кој се одржа пред средбата. На крајот се дојде до заклучок дека ваквите средби можат само да придонесат во зајакнувањето на меѓусебната соработка и дека во иднина треба да ги има уште многу.

Е. Петровска

Разговор: Ненад Младеновиќ ТРЕТ СЕКРЕТАР КОЈ ГО САКА ТЕАТАРОТ

- Амбасадата на Р. Македонија во Р. Хрватска доби нов член: дипломиран правник и награден како

втор најдобар студент на генерацијата. Веднаш по дипломирањето запишува на постдипломски студии по Меѓународно право и меѓународна политика и се вработува во Министерството за надворешни работи на Р.М., но неговата нагорна линија на дипломат почнува во Загреб

Од името на редакцијата на “Македонски глас” најнапред Ви посакуваме добредојде во амбасадата на Р. Македонија во Р. Хрватска. Пред сè, не интересира која функција ќе ја извршувате во ова наше дипломатско претставништво?

Почнувајќи од август 2009 година ја извршувам функцијата Трет секретар во Амбасадата на Република Македонија-Загреб. Во Министерството за надворешни работи на Република Македонија започнав да работам во август 2006 година, и покрај кусиот ангажман во Мисијата на Република Македонија при НАТО во Брисел, минатата година, ова е првиот мандат во мојата дипломатска кариера.

Млад, по дипломатскиот стаж, како професионално и приватно ја примивте веста дека Вашиот прв ангажман ќе биде во Загреб?

Навистина се радувам на предизвиците и работниот ангажман во Македонската амбасадата во Загреб, а пријатното чувство го надополнува и одличниот прием од останатите колеги. Би сакал да истакнам дека ми се допаѓа духот на колегијалност и пријателски односи кои владеат во Амбасадата, што е исклучително важно за професионално извршување на работните обврски.

Иако сте кусо време во македонската амбасада во Загреб кажете ни какви се Вашите впечатоци за нејзините “староседелци” и како започна Вашата взаемна комуникација?

Иако, во Амбасадата на Република Македонија во Загреб започнав да работам на почетокот на август, веќе имав можност накратко да се запознам со дел од членовите на Македонската заедница на прославувањето на верскиот празник Голема Богородица. И покрај честите стереотипни констатации дека најголемиот број македонски иселеници во светот се дел од печалбарската структура од емиграцијата, што е рецидив од минатото, можам да констатирам дека образовната и социјалната структура на МНМ во Хрватска е на високо ниво и е забележително хетерогена. Македонците кои живеат во Република Хрватска активно учествуваат во општествено социјалниот живот на државата, тие се високо образовани и добро ситуирани и воедно вклучени на определени нивоа во највисоките образовни, културни и општествени институции, со видливо влијание во оваа земја.

Освен дипломатските ангажмани дали во описот и пописот на Вашата работа во амбасадата е и соработката со Заедницата на Македонците во РХ и нејзините друштва на овие простори?

Како дел од дипломатскиот персонал во нашата Амбасада во Загреб секојдневно ќе се занимавам со прашања поврзани со политичко економските билатерални односи меѓу Р. Македонија и Р. Хрватска, но голем дел од мојот ангажман ќе биде посветен и на

прашањата поврзани со македонското национално малцинство во Хрватска и одговор на потребите и барањата на Македонците, кои се населени на целата територија на РХ. Покрај политичката билатерала, како примарно поле на мојот ангажман, следењето на мултилатералните случувања во Хрватска и нејзиното напредување кон ЕУ, исто така ќе бидат дел од моите работни обврски. Сметам дека особено значајно за РМ е пренесувањето на позитивните искуства од Хрватска, поврзани со континуираниот процес на евро-атлантско интегрирање на државата. Културната размена меѓу РМ и РХ секогаш била на високо ниво и мојата лична заложба, како почитувач на театарската култура и уметноста воопшто, ќе биде интензивирање на културните настани и зголемување на размената на културните манифестации меѓу двете држави. Проширувањето на личното искуство, генерално влијае на промените во погледите кај луѓето, а најефикасниот начин е спознавањето на културното творештво на државата.

На крајот на овој наш разговор кажете ни нешто од сферата на Вашиот приватен живот: семејство, афинитети кон музика, филм, театар, кни-ги...

Како човек кому патувањата и запознавањето на луѓето и нивните различни култури особено му значат, професионалните и приватни пријателства кои ги стекнувам тука, ги сметам како збогатување на моето искуство и живот. Првичните впечатоци за Загреб и хрватскиот народ кој е близок и пријателски народ на македонскиот, се одлични. Можам да разберам зошто големиот број Македонци кои живеат во Хрватска ја сметаат оваа држава за своја татковина и иако се далеку од нивните домови, се чувствуваат како дома. Во Загреб пристигнав сам, но во овој краток период веќе запознав дел од Македонците кои живеат тука, како и голем број Хрвати и дел од дипломатската заедница која живее и работи во Загреб. Градот Загреб особено ми се допаѓа поради неговата архитектонска структура, но и регулираниот градски живот, големиот број театарски куќи и активниот социјален живот, што за еден млад човек како мене, е особено значајно. Се надевам дека во мандатот пред мене ќе имам исполнет и квалитетен социјален живот и многу убави спомени, кои секогаш ќе ме потсетуваат на Хрватска.

Разговарала и сликала:
Марина Апостоловска - Вујакија

Дамир Бајс, министер за туризам на РХ Сè повеќе македонски туристи летуваат во Хрватска

Според статистиката, во Хрватска е забележан континуиран пораст на доаѓања и ноќевања на македонските гости

Дамир Бајс ново – стар министер за туризам во хрватската влада, воедно и потпретседател на партијата на власт ХСС, со посебно задоволство, одговори на прашањата за “Македонски глас”, пришто се осврна на македонско-хрватските односи и визији во сферата на туризмот.

Г. Министре, Македонија и Хрватска имаат исклучително пријателски односи, а македонските туристи сè повеќе одлучуваат да летуваат токму на хрватските плажи. Имате ли податоци како се движат бројките од сезона во сезона?

Особено ни е драго што во оваа прилика можеме да потврдиме, како што бележи и службената статистика, дека во Хрватска е забележан континуиран пораст на доаѓања и на ноќевања на македонски гости. Споредувајќи ја нашата рекордна 2008 туристичка година со 2007, порастот на доаѓањето на македонските гости достигна 16 отсто, а во ноќевањата е преку 30 отсто. Задоволни сме со бројките од досегашните месеци во оваа година, така што во текот на периодот од јануари до крајот на јуни, Македонија со 9 отсто повеќе доаѓања и 8 отсто повеќе ноќевања од минатата година, претставува еден од позначајните пазари во подем.

Без разлика на глобалната криза и рецесија, Хрватска и натаму е туристичка сила. Дали како таква иницира и поддржува некаква заедничка туристичка стратегија со соседните земји, конкретно со Македонија? Постои ли на владино ниво било каква координација, без оглед на далеку поголемите капацитети на хрватскиот туризам?

Би сакал да нагласам дека и двете држави се членки на Светската туристичка организација (УНЊТО) и многу добро соработуваат во рамките на Комисијата за Европа. Покрај тоа, треба да се истакне дека Хрватска успешно соработува со вашата земја и во Форумот на министри-Иницијатива на земјите од Југоисточна Европа, каде Македонија е една од деветте земји на Југоситочна Европа. Во оваа насока би го спомнал и Протоколот за соработка на подрачјето на туризмот. Дозволете ми вашите ценети читатели да ги потсетам и на Средноевропската иницијатива, каде Хрватска претседатствуваше со работната група за туризам од 1993 г., а Македонија во ноември 2004 беше именувана за една од трите потпретседатели (покрај Бугарија и Црна Гора) сè до укинувањето на системот на работните групи во ноември 2007. И конечно, би ја спомнал и Спогодбата за соработка на подрачјето на туризмот меѓу Р. Македонија и Р. Хрватска потпишан во текот на април 2006 во Загреб. Во членот 6 на нацрт Спогодбата, кој за жал сè уште не стапила на сила, предвидено е основање на Мешовита

работна група за соработка на подрачјето на туризмот, а покрај таа иницијатива постојат и визионерски предлози за можна соработка на националните паркови Пелистер и Плитвичките езера.

Како гледате на сегашниот степен на македонскиот туризам кој покрај тековните проблеми нуди посебно езерско и планинско задоволство и можат ли хрватските искуства со транзитниот туризам да и помогнат на Македонија?

Сигурен сум дека една успешна размена на стекнати искуства во туризмот би била од голема корист за нашите земји. Би било интересно кога туристичките понуди на двете земји би можеле на одреден начин да се дополнуваат: странскиот турист кој ќе одлучи, на пример, да го посети Јадран и Дубровник, би можел во текот на своето патување подобро да ги запознае и македонските туристички дестинации како што се вашите манастири, градот Охрид, планините... Всушност тоа и е главната замисла кога се потпишуваше горе споменатата Спогодба. Мислам дека е важно да се поддржи развојот на македонскиот туризам, а сето тоа допринесува за јакнење на вкупната туристичка понуда на целиот овој регион.

Претседателот на управата на хотелската групација Соларис хотели ја поддржа иницијативата во своите објекти да понуди поволни и пристапни аранжмани за припадниците на Заедницата на Хрватите во Македонија (кои ги има близу десет илјади), како и на Заедницата на македонските граѓани кои живеат во Хрватска. Тоа го сторија и од хотелот Олимпија во Водице. Дали Вие, господине министри поддржувате вакви иницијативи?

Оваа иницијатива е за секоја пофалба, па секако ја поддржувам особено со тоа што хрватско-македонските врски се многу развиени и без исклучок пријателски и позитивни како на планот на културната соработка, така и во економијата, па останува да се надеваме дека таа соработка ќе се засили и во туризмот.

М. Георгиевска

Хрватски новинари во посета на Македонија

На покана на Агенцијата за промоција и поддршка на туризмот на Република Македонија, од 15 до 18 август во нашата земја престојуваша новинари од националната телевизија на Хрватска – ХТВ. Целта на посетата беше презентирање на туристичките потенцијали на Македонија пред хрватската јавност, а во фокусот на нивното внимание беа Крушево, Охрид, Струга и Вевчани.

Во соопштението од Агенцијата изразуваат задоволство што бројот на странските туристи, според статистичките податоци во јуни годинава, е зголемен за 19,7 отсто во однос на истиот месец од 2008 година. Во периодот јануари-јуни оваа година во однос на истиот период од претходната година има зголемување на бројот на странските туристи од 9,5 отсто.

БИСЕРОТ НА БАЛКАНОТ ПОВТОРНО ЗАБЛЕСНА

“Охридското езеро е претворено во една убава солза, во еден симбол на пријателството и во една магична глетка, која завршува во бисерен стих. Токму во оваа волшебна глетка лебди охридскиот лебед, кој го открива соѕвездието што пламти таму некаде во дното на езерото...” – Фатос Арапи, добитник на “Златен венец” на Струшките вечери на поезијата

Охридското Езеро или бисерот на Балканот како многумина го нарекуваат, одамна е веќе познато како најстаро и најубаво езеро во Европа. Се карактеризира со богата историја, култура, археолошки наоѓалишта и природна убавина. Тоа е најголемото природно богатство на Македонија и токму поради тоа е важно да се одржува и штити од загадувања.

Со таа цел, Сојузот за подводни активности на Македонија, Лајонс клубовите “Лихнидос” и “Десаре-ти” и Ротари клубот “Охрид”, на 10 мај годинава, по повод денот на Европа, заеднички организираа веќе шеста по ред еколошка акција за чистење на дното на Охридското Езеро, која е воедно дел од проектот “Водата е извор на животот”. Со оваа акција повеќе од 30 македонски нуркачи, меѓу кои беше и искусниот меѓународен инструктор по нуркање Милутин Секуловски од охридскиот нуркачки центар “Амфора”, на потегот од градското пристаниште до плажата Сараиште спроведоа подводно чистење на цврстиот отпад. Тие од 10 метри длабочина на езерските води извадија еден тон отпад од пластична и стаклена амбалажа, автомобилски делови, градежен шут, но и делови од мебел, шпорети, тоалетни шолји и уште секаков вид најразличен отпад.

Оваа акција ја следеа многубројни граѓани и туристи. Уметниците од охридскиот културен центар “Медија артес”, инспирирани од извадениот отпад направија неколку уметнички креации од кои најимпресивната ја доби титулата “Езерски крал на губрето”. Крунисаниот крал беше порака до сите несвесни луѓе за подигање на јавната културна и еколошка свест за зачувување на природната убавина за да се спречи понатамошното загадување на Охридското Езеро – единствениот наш бисер Балкански.

Е. Петровска

Прва регионална конференција на зелените лоби-групи

На 06 и 07 јуни 2009 година во хотелот “Дрим” во Струга, невладината организација “4x4x4 Балкански мостови” од Скопје, во соработка со “Коалицијата за одржлив развој” од Скопје и со “Зелениот дом” од Подгорица, одржаа прва регионална конференција, како чекор кон создавање моќна регионална лоби-група, способна да влијае врз донесувањето закони за подобра животна средина и врз нивното спроведување. На конференцијата присуствуваа и пратеници од Србија и од Косово, кои го поддржаа ова регионално поврзување. Задача на зелените лоби-групи од земјите на Балканот е да се спречи нарушувањето на животната средина и да се заштити од загадување.

На конференцијата премиерно беше прикажан и еден дел од документарниот филм “Подводниот свет во Охридско Езеро”. Тоа е всушност и првиот снимен ДВД за живиот свет во длабочините на езерото. На 40-минутниот материјал може да се види мрест на охридската пастрмка во природна средина, ракчиња, јагули, кленови, подводни желки и охридскиот тркалезен сунѓер кој може да се најде на длабочина од 35 метри. Откриени се и тајните на подводните извори кај Св. Наум, на шесте потонати бродови кај Струга за кои се смета дека се од периодот на Првата светска војна и на подводниот археолошки локалитет, неолитската наколна населба кај Градиште. Видеоматеријалот содржи снимки кои ги снимале домашните нуркачи изминативе десетина години, а ДВД изданието го изработи охридскиот нуркачки центар “Амфора”.

Македонски јазик се учи и на Шолта

Во Летното училиште по македонски јазик на Шолта, покрај ученици Македонци од Хрватска, за првпат годинава дојдоа и ученици Македонци од Бугарија, Србија, Албанија, Босна и Херцеговина. Сите заедно се запознаваа со кириличното писмо, литературниот македонски јазик, географијата и историјата на Македонија

Македонскиот јазик се изучува и на Шолта, каде во почетокот на август годинава се одржа Летното училиште за македонски јазик, при што дел од младите Македонци за првпат се сретнаа со изучувањето на македонскиот јазик, кириличното писмо, македонската географија и историја. Во таа насока уште еднаш се потврдува дека Хрватска како држава, кога станува збор за малцинствата, нормативното го реализира во реалност. Кога станува збор за најчувствителната област во проблематиката на етничките малцинства како што е образованието на мајчин јазик, хрватската Влада овозможи функционирање на школи за македонски јазик во неколку градови во Хрватска како што се Загреб, Пула, Осиек и Ријека. Дополнителна настава по македонски јазик, по моделот “Ц”, од септември во Сплит ќе следат основците чии родители припаѓаат на македонското национално малцинство во Хрватска, или пак, се членови на македонските културни друштва во Хрватска.

- Годинава во Летното училиште по македонски јазик на Шолта, новина е тоа што дојдоа ученици Македонци од Бугарија, Србија, Албанија и Босна и Херцеговина. Тие заедно со Македончињата од Хрватска за првпат се сретнаа со организирано изучување на македонскиот литературен јазик. Наставата ја изведуваа две наставнички, а покрај азбуката и кириличното писмо, основците се запознаа и со природните убавини на Македонија, како и со дел од македонскиот фолклор. Како воншколски активности се вежбаше рачна работа, односно изработка на разни везови од повеќе краишта на Македонија, но и разни сувенири, вели Ангел Митревски, член на Советот за национални малцинства на Република Хрватска и претседател на Заедницата на Македонците во Република Хрватска.

Учениците во летниот камп ги посетија и претставници од амбасадата на РМ во Загреб. Според Данчо Петровски, советник во македонската амбасада, проектот насловен “Се запознаваме со нашето потекло” е од особено значење, бидејќи училиштето има меѓународен карактер, а децата се запозна-

ЕХО НА АКТИВНОСТИТЕ НА МАКЕДОНЦИТЕ ВО ХРВАТСКА

За време на одржувањето на Летното македонско училиште на Шолта гости беа и двајца еминентни јазичари од Македонија. Еве ги нивните изјави:

Проф. д-р Марјан Бојачиев, ректор на Универзитетот Американски колеџ во Скопје.

- Како педагог и универзитетски професор пријатно се изненадив кога преку страниците на “Нова Македонија” дознав дека македонското малцинство во Хрватска на свечен начин ги одбележа деновите на македонската култура во Хрватска и Денот посветен на браќата Св. Кирил и Методиј во присуство и со поддршка на хрватските пријатели. Особено ме радува импресивната активност и волја на македонската Заедница која во Хрватска успеа да се наметне во зачувувањето на македонскиот јазик и култура. Тоа што децата имаат можност да изучуваат македонски јазик на прекрасниот остров Шолта, а и во другите градови преку целата учебна година, е она што може да ги одржи на линија со матичната земја, што рака на срце, не им успева на останатите Македонци од дијаспората. Ме боли тоа што им се случува на Македонците во Грција, Бугарија и Албанија. Тие таму не можат да спомнат ни “М” од Македонија. За нив настаните како што е Шолта сè уште се во доменот на далечна иднина.

Амбасадорот Славко Милосавлевски, како универзитетски професор и поранешен прв човек во македонската амбасада во Белград ја препозна позитивната политика на Хрватска како држава кога се во прашање малцинствата.

- Училиштата за изучување на македонски јазик во Хрватска ги сметам за мост меѓу државите со кои Хрватска покажува извонреден “сенс” во практиката на оваа, инаку мошне чувствителна материја, која често пати знае да се претвори во камен на сопнување меѓу државите. Како долгогодишен амбасадор во Србија, каде исто така, македонското малцинство е бројно, посебно ме радува степенот на организираност на сите македонски друштва кои постојат и дејствуваат во рамките на Заедницата. Добро е што македонската Амбасада во Загреб дава силна поддршка на Македонската заедница и успешно ја извршува улогата на медијатор меѓу Македонците и хрватската држава. Токму таа артикулација на интересите на сопственото малцинство е една од најважните должности на секоја амбасада. Нема да претерам ако кажам дека нашите соседи треба многу да учат од пријателската Република Хрватска.

Учење на македонски јазик на отворено во природа

ваат со животот во државите од каде што доаѓаат, се запознаваат, дружат..

- Станува збор за училиште кое ги руши сидовите на гетоизација на Македонците во земјите каде живеат. Задоволен сум од тоа како децата напредуваат, веќе знаат да читаат и пишуваат на македонски, ни изјави Петровски.

Проектот за изучување на македонскиот јазик се реализира во соработка со Министерството за надворешни работи на РМ и хрватското Министерство за наука, образование и спорт. Кампот “Еуро клуб” во

Децата од Осиек на Шолта

Рогач на Шолта функционира од 1991 година и во него доаѓаат деца од многу држави.

Македонците од Мала Преспа и од Бугарија се вратија дома со силни впечатоци, како од убавината на природата каде е сместен кампот, така и од другарувањето со другите деца, но и од она и за што дојдоа – да научат македонски јазик.

- Одлично е што дојдовме овде. Нашиите деца во Албанија немаат можност да учат македонски, така што ова училиште за нив е добредојдено, ни изјави Нико Андон, водител на групата македонски деца од Албанија.

Милена Георгиевска

Какво би било тоа училиште ако децата немаат и спортски активности

ИЛИНДЕН 2009

На Илинден (Св. Илија), најголемиот македонски национален празник, на 1 август годинава во Националниот парк Голубињак во општина Локве, Заедницата на Македонците во Република Хрватска, под покровителство на Советот на националните малцинства при владата на РХ, Град Риека и Приморско-горанска жупанија, организира централна прослава и одбележување на „ИЛИНДЕН 1903 – 2009“

Припадниците на националните малцинства во голем број придонесуваат во соработките меѓу својата татковина и матичната држава во која припаѓаат. За Република Хрватска, која има бројно малцинство, тоа е стварност. Во таа насока Македонците во Р. Хрватска многу години го користат стеченото право во кое го искажуваат своето донесено културно богатство од родната татковина.

Така на Илинден (Св. Илија), најголемиот македонски национален празник, на 1 август годинава во Националниот парк Голубињак во општина Локве, Заедницата на Македонците во Република Хрватска, под покровителство на Советот на националните малцинства при владата на РХ, Град Риека и Приморско-горанска жупанија, организира централна прослава и одбележување на „ИЛИНДЕН 1903 – 2009“. Домаќин беше МКД „Илинден“, кој како и минатите години и оваа беше организатор на манифестацијата.

Широкиот простор опколен со високи смреки, кои создаваат големи сенки, набрзо беше исполнет со бројните гости од цела Хрватска, кои ги имаше околу 1.000. Но, илинденците од Риека, искажаа голем труд да обезбедат доволно клупи на кои гостите пријатно се сместија. На прославата присуствуваа македонските културни друштва од Загреб, Осиек, Задар, Пула, Сплит и Риека, но имаше и многу Македонци од другите градови на РХ, како Огулин, Умаг, Бује, Карловац, Кореница, Бели Манастир, Доњи Михољац, Винковци, Копривница, Пореч, Љубљана (РС), па дури и од Дубровник.

За пригодната и весела атмосфера овогодишната манифестација беа поканети кумановчани – КУД „Панче Пешев“. Друштвото допатува во Риека ден пред прославата, па играорците имаа можност да го разгледаат градот но и да се избањат во Јадранското Море. Исто така, од Куманово пристигна и службена делегација на градот на чело со градоначалникот Зоран Дамјановски. Покрај споменатите, на прославата беа присутни и бројни гости: од Град Риека, Општина Локве, Град Загреб, Град Делнице, но и многу културни работници и пријатели на Македонија и Македонците.

Прославата почна со интонација на химните на РХ и РМ, а присутните ги поздравил Ивона Дуноски, претседателката на МКД „Илинден“ од Риека, која со Заедницата на Македонците во РХ го организира собирот. Дуноски на присутни им упати срдечно добредојде, при што рече дека оваа тра-

диционална прослава се одржува по повод на најголемиот национален празник на македонскиот народ. Притоа, ја искористи приликата да ги поздравил присутните високите гости: Н.Е. амбасадорот на РМ во РХ, Данчо Марковски со соработниците, Жељка Јовановиќ, заменикот на градоначалникот на Град Риека, началникот на Општина Локве, Антон Михелчиќ, градоначалникот на Град Куманово, Зоран Дамјановски, стручниот советник во Кабинетот на градоначалникот на град Загреб, Жељко Заниновиќ, началникот на ПУ на ПГЖ, Томислав Диздар, претседателот на стопанската комора на ПГЖ Винко Мичетиќ, Јагода Тренеска Цветичанин, потпретседателката на ЗМРХ, претседателите на МКД, Советите на МПЦО од Хрватска, членовите на Зборот на новинарите на националните малцинства при Хрватското новинарско друштво и специјалните гости Горан Калоѓера, Џакомо Скоти, Костадинка Велковска, јавните медиуми и сите почитувани сограѓани, како и до сите членови на македонските друштва во Хрватска – „Македонија“ од Сплит, „Билјана“ од Задар, „Браќа Миладиновци“ од Осиек, „Охридски бисер“ од Загреб, „Кочо Рацин“ од Пула и МКД „Илинден“ од Риека.

Посебно добредојде Дуноски им посака на гостите од Македонија, поточно членовите на фолклорниот ансамбл „Панче Пешев“ од Куманово, под водство на претседателот Мирослав Крстевски, кои беа задолжени за културно – уметничката програма на манифестацијата, како и на Жика Крстевски, од секторот за образование и култура на Општина Куманово. На крај ги поздравил редовните гости на планинарското друштво „Учка“ од Риека.

Пригодни поздравил на присутните им упатија и началникот на Општина Локве, Антон Михалчиќ, стручниот советник од Кабинетот на градоначалникот на Загреб, Жељко Заниновиќ, д-р Зоран Дамјановски, градоначалник на Куманово, претседателот на КУД „Панче Пешев“, Мирослав Крстевски, Михаило Давчевски во име на претседателите на Советите на МНМ во РХ, Јагода Тренеска – Цветичанин, потпретседателка на ЗМРХ, која заедно со поздравите ја кажа познатата Гоцева мисла дека „светот го познава како поле за културен натпревар на народите“, а потоа ги покани присутните заедно да ја запеат строфата од песмата за Гоце „И да умрам клети Турци, јас за Гоце не тагувам“, што сите

Високите гости на прославата на Илинден 2009

ја запееја во еден глас. Но, голем аплауз доби заменикот на градоначалникот на Град Риека Жељко Јовановиќ, кој во поздравниот говор ја нагласи честа која ја доби да ги поздрават членовите на најактивната заедница во РХ, особено ја нагласи соработката со Давчевски, Христодулов и Дуноски, за скорешните контакти со Општина Битола (планирани за септември, кога ќе биде потпишан документ за соработка меѓу двата града), а потоа говореше за дополнителната настава по македонски јазик во ОУ “Центар” во Риека, за Филозофскиот факултет и за дејностите на проректорот проф. д-р Горан Калоџера.

Амбасадорот Марковски поздравот го започна со “Честит Илинден, кој денес на секој чекор се слуша во Македонија”, па потоа рече: “Денес на Голубињак заедно ја одбележуваме 106-та годишнина на најголемиот македонски национален празник – Илинден, како и 65-та годишнина од Првото заседание на АСНОМ. На овај голем ден се потсетуваме на храбрите бранители на Крушевската република, на бројните знаени и незнаени јунаци и жртви на таа епопеја на македонскиот народ, кои ги дадоа своите животи во остварувањето на исконската желба да ја создадат и сочуваат својата Македонија. Република Македонија денес е современа парламентарна демократска држава. Во неа пулсираат демократијата, слободата, рамноправноста на сите граѓани независно од нивната национална, политичка или верска припадност. Тоа се вредностите на современа Европа и на евроатланските интеграции кон кои се стремат и Република Македонија и Република Хрватска, како две мошне блиски и пријателски земји, чии народи ги поврзуваат историски интереси, заеднички цели и богата соработка низ историјата и денес во сите сфери на животот.”

Културната програма почна со настапот на фолклорниот ансамбл од Куманово, кои изведоа неколку нумери народни песни и ора, следени со нивниот оркестар. Фолклорниот ансамбл “Панче Пешев” со изведениот атрактивен музичко сценски програм посочи дел од македонското минато и богатата фолклорна традиција, што ги “натера” присутните на танцување, да се измамуваат од оро до оро. Интересно е да се спомене дека првото оро го почна амбасадорот Д. Марковски со знамето на чело на орот, до него Костадинка Велковска, а потоа голем број Македонци кој на вакви или слични собири се фатени на сите ора.

Со бројни контакти, новите познанства, дружење, разговори, танцување, весела и пријатна атмосфера, но и со освежувачка ладовина, така во Голубињак е прославен денот кој на секој Македонец му значи потврда на добиената национална самостојност. Песните, музиката и отворените чувства на хрватските Македонци уште еднаш се покажаа во сета своја светлина, како што свети светото македонското гордо знаме, како што новинарот на “Нови лист” од Риека, Маринко Крмпотиќ, на 2 август го наслови написот во својот весник: СИНОВИТЕ И КЕРКИТЕ НА СОНЦЕТО – во кој читателите ги информираше за настанот во Голубињак и светиот македонски национален празник – Илинден.

Осјечани и нивните гости по целоноќно патување до Голубињак

Сите присутни на оваа наша манифестација беа повеќе од задоволни: времето убаво, паркот Голубињак подготвен за пречек, играоците и музиката – вонредни, се играше, пееше, другаруваше, се остваруваа контакти меѓу членството, нови запознавања, па така средбата, според вашиот извештач, може да се оцени како многу успешна. А за сето ова најзаслужни се организаторите од МКД “Илинден” на чело со претседателката Ивона Дуноски, а сите технички и административни подготовки за прославата ги направија Илија Христодулов со голема помош на Михаило Давчевски, Марија Бан, Вишња Христодулова и многу други.

Владо Настески

Д-Р ЗОРАН ДАМЈАНОВСКИ. ГРАДОНАЧАЛНИК НА ГРАД КУМАНОВО

Настанот по повод Илинден на Голубињак го искористивме за разговор со д-р Зоран Дамјановски, градоначалникот на општината Куманово. Тој во Риека допатува во присуство на фолклорци на КУД “Панче Пешев”.

Најнапред не интересира да ни ја претставите општината Куманово и себе како нејзин челик.

- Ја сум д-р Зоран Дамјановски, по струка гинеколог. За градоначалник сум избран на последните избори со мнозинство гласачи, а основната преокупација во мојата функција ми е Куманово да не биде само најголема општина во Македонија, туку и најбогата, затоа што таа ги има сите атрибути. **Кави се Вашите планови за развој на Куманово?**

- Куманово почнало да се развива пред крајот на XIX век кога во 1888 година низ него минала железничката пруга од Солун преку Скопје за Белград. Тогаш Куманово станува регионален трговски и занаетчиски центар. Интензивниот развој на XX век на Куманово му ја донесе металната, тунската, дрвната, текстилната и чевларската индустрија, со отворање на големи фабрики и комбинати. Но, и покрај евидентирани резултати во индустриските погони, особено во инфраструктурата, Куманово денес чувствува многу потешкотии за вработување на многу невработени, како последици на транзицискиот период, и приватизацијата, па многу фирми паднаа во стечај или преминаа во приватни раце. Се бориме овај проблем помалку да се почувствува, со надеж дека наскоро ќе ги совладаме.

И покрај економските потешкотии општина Куманово е позната по протежирањето и помагањето на културата и спортот. Што правите на овој план?

- Куманово има етаблирана култура: театар, огромна спортска сала, спортски терени, 20 училишта (16 основни, 4 средни), приватен колеџ. Куманово е град на млади луѓе, каде годишно матурираат 1.700 ученици. Општината има повеќе манифестации, меѓу кои се: Кумановска културно лето, Тамбурашкиот фестивал, Џез фест, Денови на комедијата, Симфониски оркестар, многу ликовни изложби во годината, промоции, литературни настани... Во Меморијалниот центар Пеленце риечката писателка Весна Мицулиниќ-Праш-

њак наградена е со мартовската кумановска награда за есеј од списанието “Корени”.

Покрај Вашиот престој на манифестацијата за Илинден дали во Риека остваривте и некои други контакти врзани за Вашите за обврски како градоначалник на Куманово?

- Доаѓањето во Риека е со цел на нашите Македонци кои живеат во Хрватска им презентираме дел од македонската култура, но и да створиме нови соработки. Најверојатно во блиска иднина ќе направиме и деловни соработки со бизнисмени од истарскиот и приморскиот дел на Хрватска. Нашето стопанство во голем број фирми на Хрватска ги пласира своите производи, па имаме намера да ги поканиме овдешните стопански субјекти да не посетат во Куманово, со што би ги отвориле вратите за понатамошните соработки.

В. Настески

КУД “ПАНЧЕ ПЕШЕВ”

КУД “Панче Пешев” од Куманово е едно од најпознатите друштва во Република Македонија. Го носи името од македонскиот револуционер, музичар и композитор Панче Пешев, загина во виорот на Втората светска војна.

Неговите зачетоци датираат од 1946 со создавањето на мешаниот хор и фолклорната група, додека комплетирањето со драмската, рецитаторската и музичката секција се оствари во 1947 година. Со своите севкупни играорни и пеачки квалитети и разновиден музички арсенал, КУД “Панче Пешев” од секогаш се одржува на високо рамниште и дава значаен придонес во збогатување на културно-забавниот живот на македонското поднебје. Друштвото брои 150 членови, во кое се вклучени фолклорците, пеачката група, вокалните солисти, ритмичко-балетска група, оркестарот на изворни народни инструменти, народниот и дувачкиот оркестар.

Во текот на седум децениското постоење КУД “Панче Пешев” учествувал на интернационалните фестивали во Бугарија, Романија, Унгарија, Франција, Турција и Полска, достоинствено презентирајќи го македонското изворно фолклорно богатство. За својот придонес во негувањето на фолклорот и на културните самодејности КУД “Панче Пешев” е добитник на Орден за заслуги на народот со сребрена звезда и многу други награди.

В. Настески

Како нè сакаат Хрватите “ЗЛАТНИОТ КОЊ” ВО ЧЕСТ НА ИЛИНДЕН

Дека Македонците што живеат и работат во Р. Хрватска се почитувани и сакани во својата втора татковина говори и оваа информација. Имено, галеријата “Златен коњ” на Јакушевац во Загреб на 2 август годинава организираше пикник по повод македонскиот национален празник Илинден.

ИМПРЕСИИ:

Ленка Павловска – Дубровник

Доаѓаме од Дубровник и прв пат сме на вакво македонско дружење. Воодушевени сме со бројноста која е денес на овај прекрасен простор, простор на убавини. Денеска стекнавме многу познанства. Од Дубровник дојдовме по поканата од Заедницата. Далеку е Дубровник, но дружењето со своите сонародниците е поважно од напорот. Незаборава и пријатен ден во оваа шумска убавина. И следната година се надеваме дека ќе дојдеме.

Наталија Атанасовска – Куманово

Членувам во играорната група од десеттата година, а оваа година завршив средно економско училиште. Со голема љубов играм во фолклорот. Овде..., па овде... е прекрасно, убаво, а особено природава. Запознавме многу млади луѓе, се спријателивме, а градот Риека е прекрасен, морето, парков, шумата... Во Македонија ваква природа не сум сретнала.

Давор Вучковски – Куманово

Студирам во Љубљана, а во фолклорот настапувам само кога навраќам во Куманово. Но, контактите ги одржувам редовно. Во Љубљана исто така сум вклучен во Македонското друштво, но кај нив повеќе е активна пејачката група. Контактите со моите ме држат, и, еве сега повторно сум со моите колеги во овој прекрасен шумовити амбиент, ова убавина како да е измислена. Изненаден сум со бројот на присутните Македонци на манифестацијата.

Анѓелка Георгиевска и Натка Печаноц – Задар

Andelka – muž mi je Makedonac, Risto, bolestan je, pa nije mogao doći. Bit će razočaran. Dolazim stalno na Ilinčenskim susretima. Prekrasno je, pjevamo, igramo, veselimo se, što nam drugo treba.

Натка – родена сум во Романовце, Кумановско. Ме радува што денеска моите кумановчани се главни гости. Со мојава пријателка сме редовни посетители на овие собири, а во Голубињак сме по трет пат. Што да ви речам, убаво е, се дружиме, се честиме, танцуваме според можностите. Супер е, кога ќе засвири музиката срцето ми разигрува.

Анкица – Студентка Од Загреб

Студирам Управно право во Загреб. Денес групно допатувавме од Загреб да славиме, да го прославиме Илинден. Овде е прекрасно, се дружиме, играме, пееме, а сега еве и заеднички ручаме. Гравот е супер, најискрено. Природава е феноменална.

Огнен Неделковски – Скопје

На одмор сум со семејството во Риека кај пријателот Алексовски, но и имам и некои службени обврски. По струка сум дипломирани драматург, текстописец на многу забавни мелодии. Денес дојдов со пријателот на оваа фантастично организирана прослава на Илинден. Изненаден сум како сте организирани. Просторов е небески. Нашироко ќе ве раскажувам по Скопје.

Присутни беа многу познати Македонци, но и многу Хрвати, кои цел ден (на висока температура) уживаа во македонската музика и кулинарски специјалитети. Воедно, се одржа и керамичка работилница за возрасни и деца, што ја водеше Гизела Ковачиќ – Улле, на која присутните можеа да се запознаат со изворната изработка на грнчиња, тави, котлиња... карактеристични и за Македонија и за Хрватска.

Голема благодарност на организаторот сопственикот на “Златен коњ”, Ханибал Салваро.

М. А. В.

РЕПРИНТ НА „БЕЛИ МУГРИ“

На Коста Рацин му припаѓа она почесно место кое со своето дело го заземаат градителите без кормило, чесни луѓе чии мостови ги соединуваат сите околу себе, народите и вековите

Едно исклучително книжевно дело неодамна излезе во Загреб: репринт на стихозбирката “Бели мугри” на Кочо Рацин, која во печатницата на Драгутин Шпулер беше објавена во Самобор 1939 година. Издавач е Заедницата на Македонците во Република Хрватска, а ја потпишуваат еминентни публицисти и универзитетски професори. Повод е седумдесет годишнината од објавувањето на “Бели мугри” на Рацин на македонски јазик во предзорјето на Втората светска војна, кога Македонија беше поделена од своите “повлијателни” соседи, а македонскиот јазик беше забранет дури и во приватните домови.

Околу стотината страници на книгата е отпечатена на високо ниво од страна на печатницата “Касаниќ”, која воедно го потпишува и графичкиот дизајн. Уредници се проф. Огнен Бојаџиски и академикот д-р Горан Калоѓера, во редакција на д-р Васил Тоциновски и Анастасија Цако Арежина.

Првиот дел ги опфаќа оригиналните страници на “Бели мугри”, со истите и букви и хартија како што беше отпечатена во 1939 година. Во вториот дел се наоѓаат текстовите на академикот д-р Горан Калоѓера, под наслов “Рацин во Хрватска помеѓу двете светски војни”, текстот на академикот Блаже Конески под наслов “Константин” и двата текста на проф. Огнен Бојаџиски “Кочо Рацин” и “Хронологија на делото и животот на Кочо Рацин”. Интересно е да се спомене дека овие трудови во книгата се објавени и на македонски и на хрватски јазик. Ќе пренесеме само дел од нив. Д-р Калоѓера, посочувајќи ја исторографијата на поетот, меѓу другото напиша: “Со книгата песни “Бели мугри” Рацин го достигна најсилниот поетски израз и така стана следбеник на Пејчинов, Миладинов, Жинзифов, Прличев и другите македонски поети кои во текот на минатиот век достоино ја извршија својата поетска и патриотска задача... Тоа е, поетски кажано, антологија на болката и страдањата на македонскиот народ”.

Книгата го содржи и текстот на академикот Блаже Конески, изречен на 11 ноември 1971 година пред родната куќа на Рацин (која денес е негов музеј) при што рекол: “...Има една чудесна слика во ‘Бели мугри’: два брега – двата стрмни, а од брегот на брегот тенок мост. Мостовите се прават така што стрпливо се поставуваат столбови, прво под водите што вечно течат. Една културна традиција се

создава со градење врз она што претставува константа во културните напори – секаков друг пристап значи разградување. Затоа нашиот поклон пред споменот на овој човек што во едно преломно време, со дело и со страдања, ја барал смислата на нашиот живот, настојувал да се создадеме најпосле како субјект.”

Проф. Огнен Бојаџиски, покрај библиографијата за Коста Рацин, во оваа книга напиша: “...На творецот како што е К. Рацин, познат и сакан од македонскиот народ и на љубителите на поетскиот збор каков што беше оној на Коста Рацин, му припаѓа она почесно место кое со своето дело го заземаат градителите без кормило, чесни луѓе чии мостови ги соединуваат сите околу себе, народите и вековите, Прометеј чија жртва го остава вечниот пламен... Затоа Рацин живее и надвор од Македонија.”

Заедницата на Македонците во Република Хрватска ова дело ќе го промовира во ноември во Самобор, при што ќе биде откриена и новата биста на Кочо Рацин, што ја направи академикот Томе Серафимовски.

Марина Апостоловска – Вујаклија

ЉУБОВ КОН ТАТКОВИНАТА ДО МОНОГРАФИЈА - ПОСЕБНО ПРИЗНАНИЕ за проф. БЛАГОЈА ЈОВАНОВСКИ НА МЕДИТЕРАНСКАТА АКАДЕМИЈА „БРАЌА МИЛАДИНОВЦИ“

“Авторот Благоја Јовановски и неговиот истражувачки дух, воден е пред сè од љубовта кон татковината, негово силно чекорење и ткаење на хрватско-македонското пријателство и афирмирање на македонското малцинство во Хрватска, што кај него клоцоти, како жив вулкан живожари и пламени. Сè на сè, благородното дело на авторот и на Заедницата на Македонците во Република Хрватска со Меѓународната манифестација “Денови на Браќата Миладиновци”, не е ништо друго туку македонско-хрватски мост за настојување на

По повод 148. годишнина од излегувањето од печат на “Зборникот” на браќата Миладиновци, во Струга од 18 до 20 јуни годинава се одржа Третата меѓународна литературна манифестација “ГОДИНА НА ЕСЕЈОТ”, на која учествуваа есеисти, теоретичари и писатели од Балканот – од Хрватска, Турција, Бугарија, Србија, Албанија, Босна и Херцеговина, Косово и Македонија, и тоа: д-р Горан Калогера, Радомир Андриќ, Виктор Шеќеровски, Душица Илин, Ристо Василевски, Николај Шопов, Ерол Туфан, Беатриче Баличи, Милијанов Калупи, Шефгете Гасалци и Никола Вуколиќ. Домаќините ги претставуваа 23 академици, професори и книжевници од Македонија, меѓу кои и академиците Георги Старделов, Гане Тодоровски и Луан Старова, писателите Весна Ацевска, Паскал Гилевски, Бранко Цветковски, Александар Прокопиев, Венко Андоновски, Јован Стрезовски...

Притоа, во свечената сала на Спомен домот на “Браќата Миладиновци” во Струга беше одржана промоцијата на книгата од професорот Благоја Јовановски “Денови на Браќата Миладиновци (1998 – 2007)”, зборник на трудови и прилози.

Во присуство на поканетите гости од Македонија, од општина Струга, академици, писатели, учесници на Медитеранската Академија, потомци на браќата Миладиновци, почитувачи на големото дело на Димитрија и Константин Миладинов, книгата ја претставија писателите Петко Шипинкарски и Разме Кумбаровски и д-р Васил Тоциновски, како и авторот Благоја Јовановски.

корпус-деликтите за вечно-вековитите струшки браќа и сидање на пријателските оддаменешни цврсти ракувања помеѓу двата народа...” покрај другото на промоцијата рече Петко Шипинкарски.

Потоа на промоцијата говореше и Васил Тоциновски, при што меѓу другото рече: “Културните манифестации не се само потсетување на минатото, туку тие градат нови мостови на пријателство... За тоа сведочи и монографијата на проф. Благоја Јовановски. Во денешново нечовечко време на поместени или поточно немање вредносни критериуми, време на економски кризи, блокади и штрајкови, сепак останува вербата во човекот и животот. Слободата несебично проговорува за човекот и авторот Благоја Јовановски како потомок на Миладиновци со многу сторени работи за нив, за потребата од вистината и љубовта, довербата и соработката.”

Во името на Управниот одбор на Медитеранската Академија “Браќа Миладиновци” на професорот Благоја Јовановски, оснивач на Македонското културно друштво “Браќа Миладиновци” во Осиек и негов долгогодишен претседател и креатор на “Деновите на Браќата Миладиновци” и “Деновите на македонската култура” во Осиек и Ѓаково, врачено му е ПОСЕБНО ПРИЗНАНИЕ НА МЕДИТЕРАНСКАТА АКАДЕМИЈА “БРАЌА МИЛАДИНОВЦИ” – СТРУГА. За учеството на Меѓународните средби “ГОДИНА НА ЕСЕЈОТ” на Благоја Јовановски доделено му е и ПРИЗНАНИЕ И ЧЛЕНСКА КАРТА.

Подготвила: М. А. Вујаклија

Татковината како љубов и инспирација

Гостување на членовите на МКД „Браќа Миладиновци“ од Осиек на фолклорниот фестивал „Разиграно оро 2009“ во Охрид, Македонија

Има ли поубава роденденска честитка од посетата на родниот дом? Оваа година, која е во знакот на петнаесеттиот роденден на МКД „Браќа Миладиновци“ од Осиек, членовите и пријателите на друштвото ја одбележаа и со гостување на фолклорниот фестивал „Разиграно оро 2009“, од 25-29 јуни 2009 година, во Охрид, Македонија.

На оваа традиционална смотра годинава учествуваа преку илјада учесници, меѓу кои и 20 ансамбли од седум земји: Хрватска, Босна и Херцеговина, Бугарија, Македонија, Полска, Црна Гора и Србија. Хрватската страна ја претставија МКД „Браќа Миладиновци“ од Осиек, СКУД „Јован Лазик“ од Бели Манастир и КУД „Валентиново“ од Загреб.

Настапот на пејачката секција „Вардарки“ од публиката и од организаторот беше поздравен со радост и искрен аплауз. Прекрасниот глас на осиечката солистка Милка Маѓариќ ја означи кулминацијата – таа пееше во солзи, бидејќи тоа беше нејзин прв настап во Македонија, иако повеќе од 40 години со голема љубов пее македонски песни! Во изведбата, нашите „Вардарки“ и солистката ги следеше оркестарот на домаќините, а сплетот славонски песни го отпеаја сите заедно со звуците на разиграната хармоника на осиечанецот Роберт Јаман.

Со членовите на друштвото од Осиек во Македонија допатува и група на нивни верни пријатели и роднини од Осиек, Бели Манастир, Чепин, Нашице и други околни места. Сите заедно, покрај гостувањето на фестивалот „Разиграно оро 2009“, ги посетија црквите Св. Наум, Св. Богородица-Каменско, Св. Климент, Св. Богородица Перивлепта, како и Античкиот театар, Самуиловата тврдина, Св. Климент на Плаошник, Св. Софија и Св. Јован Канео и многу други археолошки споменици на колевката на македонската писменост во Охрид.

Зборувајќи за значењето на гостувањата во Македонија за друштвото и неговите членови, неговата претседателка Јагода Цветичанин истакна дека со нив се зацврстува врската меѓу Хрватска и Македонија, а во исто време и кај нашите членови се развива и гради македонскиот идентитет и врските со татковината. „За Македонците кои живеат во Хрватска, ваквите посети на родниот дом значат враќање кон корените. Некои од нив живеат во Хрватска со години и долго време немаат можност да ја посетат татковината од различни причини. За другите пак, кои се родени во Хрватска како втора или трета генерација Македонци кои никогаш не биле во Македонија, или не биле во Охрид, Битола и Крушево, тоа беше извонредна можност да ја почувс-

твуваат и запознаат татковината на своите предци. За нашите пријатели немакедонци, ова пак беше одлична прилика да не бодрат на настапот и да ја доживеат Македонија во која, некои од нив, никогаш не биле. Веруваме дека им се исполни дамнешната желба да го видат Охрид, но и другите градови од Македонија кои беа дел од патувањето“, рече Цветичанин.

Овие патувања се голема мотивација за сите членови на МКД „Браќа Миладиновци“ и награда за нивната голема љубов со која го негуваат македонскиот мелос, пеат и играат и редовно доаѓаат на проби. „Ние имаме членови кои во Осиек доаѓаат дури од Бели Манастир, Биље и од други места во околината, само за да вежбаат со нас“, истакна Цветичанин и додаде дека токму заради тоа во Македонија беа организирани и дополнителни содржини како подарок на патниците. Меѓу нив беше посетата на спомен-домот на браќата Миладиновци во Струга, каде сите имаа прилика подетално да се запознаат со животот на браќата стружани низ исцрпното предавање на секретарот на Струшките вечери на поезија, писателот Разме Кумбаровски. Следеше посетата на приватниот етно-музеј на Јоне Ефтимовски во преспанското село Подмочани чија музејска збирка располага со над 2.000 разновидни експонати: македонски носии, накит, стара покуќнина и други предмети од богатото македонско минато и наследство. Со голема возбуда се случи и посетата на историското Крушево и вечното почивалиште на Тоше Проески, каде неговите млади фанови со насолзени очи положија предмети-подароци изработени и донесени од Хрватска.

Посетата на осиечани во Македонија заврши со вкусен ручек и двочасовно дружење во Битола, при возвратната посета на Асоцијацијата за фолклор „Плетенка“ од овој град, кое беше исполнето со песни и ора – прекрасен крај на уште едно незаборавно патување.

Јулијана Младеновска Тешија

МАКЕДОНСКИТЕ ЕТИЧКИ ОСНОВИ: КЛИМЕНТ И НАУМ ОХРИДСКИ

На “Деновите на македонската култура” во Задар гостуваше д-р Дејан Донеv, кој одржа предавање за Климент и Наум Охридски, што го пренесуваме во целост

Македонија е земја на првото запознавање на словенските просветители Кирил и Методиј со словенскиот јазик; лудка на словенската писменост врз чие создавање работеле првите ученици и соработници на Солунските браќа – Климент и Наум. Пред речиси 12 столетија, поточно 1123 години, во далечна 886 година, на сончевите брегови на Охридското езеро, т.е. на тлото на древниот Охрид стапнаа Климент и Наум, бездруго најпознатите и највредните ученици и сотрудиници на големите солунјани Кирил и Методиј, кои преку својата историска мисија во Моравија и сопствениот труд на просветители, творци на првото словенско писмо – глаголицата, преведувачи, учители и христијански мисионери, го означиле оној светол чин, пресвртнички и возвишен, што словенскиот свет го вовеле во големото семејство на просветените и му ги отвори патиштата на културата и прогресот.

Зачекорувањето на Климент и Наум по улиците на Охрид и поширокиот регион на југозападна Македонија, по големите искушенија и премрежија по кои тие поминаа заедно со своите учители и соборци Кирил и Методиј, претставуваше, од една страна, продолжување на делото на Солунските браќа во духот на нивните идеи, а, од друга страна, негово пренесување и остветување среде Јужните Словени, посебно среде Македонските, на кои тоа им беше посебно блиско и по јазикот и по неговите пораки. Така, благодарение на Климентовата и Наумовата исклучителна и генијална дарба, знаење и визионерство, и на нивниот широк заграб во дејности каде што ги поставиле темелите, тие го извиле големото и чудесно здание што ги надмина сите премрежија и ги надживеа вековите. Се работи за трајни сведоштва на еден беспримерен и возвишен напор на една богата имажинација и култура и тоа најизразени преку Охридската книжевна школа, т.е. издигнувајќи го градот Охрид до ниво на најстар и најважен религиозно-културен центар.

Она што го продолжуваат и надградуваат Климент и Наум во континуитет врз делото на Кирил и Методиј во таква социјална и верско-политичка клима излегува од рамките на јазично-литературните и религиозните сознанија (а кои се најчесто, да не речам единствените аспекти на истражување спроведени во Македонија досега) и навлегува во филозофските, етичките, социјалните и по-

литичките сознанија. Колку за илустрација, она што тие, попрецизно Климент, ќе го стори со глаголицата е всушност револуционерен чин, затоа што старословенскиот јазик е прв литературен јазик што уверливо се наложи на европскиот континент, и после него ќе уследат драматични пресврти неколку векови подоцна во Европа, а тоа се хуманизмот и ренесансата. Оттука слободно може да се зборува дека делата на Климент и Наум Охридски имаат и еден поширок филозофско-етички придонес и контекст.

Во оваа смисла, доколку ја земеме за сосема оправдана и реална констатацијата дека културата и нејзиниот досег зависат и од етиката на оние кои ја создаваат, тогаш она што особено Климент го прави на ова поле преку ширењето и давањето на писменоста, всушност е и понуда на една етика за новиот начин на разбирањето на светот и тоа светот како манифестација на Бога! Но, за да навистина се разбере што е и каква е неговата улога и улогата на неговата етика која ја шири по пат на писменоста во разбирањето на универзалноста на етичките вредности и аксиолошкиот систем од тоа, треба само малку подлабоко да се нурнеме во она што е останато од неговиот книжевен опус. А таму, доколку се исчитаат сите тие ракописи, едно останува како неспорен факт – во секој од тие ракописи провејува, а некаде дури и пренагласено, функцијата на етиката и етичноста во постапувањето дека човекот му припаѓа на Бога. Значи, доколку се исчитаат сите тие ракописи, може слободно да се каже дека на секоја страница може да се препознае суштината на неговото постоење и дејствување, а тоа е на сите да им се укаже и покаже, дека нема ништо полошо од моралната несвесност и дека таа води во неповрат без можност за воздигнување, затоа што секој оној кој верува дека неговата неморалност ќе помине незабележана само се лаже и дека со таквото постапување, задоволен од земското, сам на себе си може да си купи вечно место. Или како што тоа знаеше св. Климент да го каже кога ни беше понудена бесмртност: “...да не се залажуваме сметајќи се за бесмртни, да не се предаваме на нашите грешни желби од овој живот...”. Тоа значи дека не потсетува дека: “...оној кој се одаде на овој живот, истиот тој на Бога непријател му станува и е виновник за губењето на душата своја”. Значи: “Добро е браќа со непорочен живот да се заврши овој живот затоа што злото е вечна мака која може да се добие”. Оттука, сосема е јасно дека Климентовите текстови не се само морална поука, туку многу од нив и извонредни етички расправи како и основа за многу такви.

Претходното покажува дека за Климент Охридски мудроста и патот кон Бога се можни доколку етичноста ни ја одредува правилноста на живеењето дадено од Бога, и дека истото не треба да биде само напишано туку со сопствениот живот и постапки да се шири во реалноста. Притоа, јасно е и дека за остварување на ваквото определување практикува етика која во својата суштина, независно од тоа дали е религиозно мотивирана и определена, е етика која по својот конечен резултат и манифестација е Универзална етика. Универзална е по својата сомереност во однос на човекот и потребата од него да создаде битие од Бога и со Бога исполнето, за да го сфати Бога како изворник на универзални етички вредности, т.е.

како врвна биопричина ЕТОС, а не само како Сетворец и Сеодредувач. За да оваа етика биде таква, Св. Климент нуди сознание за Бога и негово спознание, но воедно нуди и можност за слободен избор, не само како ќе се дојде до Бога во себе, туку дали ќе се спознае дека Бог е во секого од нас и од секого од нас за секого, т.е. дали, давајќи се за другите, ќе се вратиме самите во Бога. Сето предходно точно го одредува вредносниот систем на етиката од која и за која Св. Климент дејствува. Имено, нудејќи сознание за Бога и негово спознание, укажувајќи на тоа дека не е доволно само да се знае, туку дека треба и да се користи сознаеното, восклицувајќи: “Тргај се од злото и прави добро” – Климент всушност повикува на одговорност на секој од нас за секого и пред себе и пред Бога. Повикува на одговорност не во смисла дека и другите треба да ги присилуваме да го прават она што ние треба да го правиме, на начин на кој тоа го правиме, да мислат за она за што ние мислиме, да веруваат во истиот Бог на ист начин како и ние..., туку ширејќи го полето на сознанија и спознанија, да се отвори можност во секого од нас да дојде до Бога во себе за Бога, но воедно и за она што треба да го прави за да светот биде во склад со Божјата намера за него.

Од денешен контекст гледано, оваа етика значи залагање за правото на секого на слободен избор, т.е. не само разбирање на себе како Божји храм, туку и прифаќање на секого како таков, што консеквентно води кон подготвеност на дијалог до меѓусебно разбирање на секого со секого, дијалог кој води до откривање на потребата, значењето и начинот на сопственото спознание и разбирање на аргументите на оној наспроти нас. Токму преку ваквата етика, однесување и разбирање на функциите на Бога во човекот и човекот за Бога, преку нудењето на знаења и преку нив сознанија, секој народ и нација може да дојде до себе како таква и да го гради својот идентитет. Ова сосема доволно ја покажува оправданоста на постоењето на Толеранцијата како дел од менталниот склоп и чувство на припадност и причина за опстанок на еден народ на овие простори. Тоа значи една етика која разбирајќи го другиот овозможува разбирање на себе си, а разбирајќи се себе си да собереш сили да го разбереш Бога во себе и да одбереш, сакаш или не, и како ќе служиш во тој храм. Поаѓајќи од тоа дека не е само доволно да се тргаш од злото, туку дека суштината е да го тргнеш злото, а тоа се може само преку правење добро долично на човекот-храмот Божји, станува јасно зошто и како една етика на практично дејствување, како што е Климентовата, прераснува во етика на духовно обликување на просторот и луѓето каде што се живее. Дека на Климент тоа му поаѓа од рака доказ е и св. Наум Чудотворец и неговата етика на создавање на простор во кој човекот ќе дојде до она што го прави човек – духовен простор во кој ќе се пронајде себе си отворајќи се за Духот. Таков простор може да се отвори на повеќе начини. Но она што за сигурно го докажа Наум за чудотворен е фактот дека, освен што беше еден од основачите и водечките луѓе на Охридската книжевна школа, го основа и манастирот Св. Архангел, денес познат под името Св. Наум. Да се основа и изгради манастир не е само по себе некое чудо, затоа што такви светилишта не се градат “екс нихило” како Божји свет. Чудото е во тоа што, и тоа е она што го прави чудотворен, направи спој помеѓу Божјиот збор укоричен и Божјиот збор насликан и осликан по мерка на човекот онаков каков што тој е во времето во кое е, но не помалку и за она и оние кои доаѓаат. Но, она што е побитно од тоа, сликарите на тие фрески или икони, затоа што работат под заштита на човекот кој длабоко во себе сфаќаше давајќи им внатрешна слобода на идејата,

па макар и формално ја пакувале, може да се зборува за времето во кое се настанати тие фрески и икони. Имено, битно е тоа дека истите им овозможија, и на времето кое ги наследи, и на луѓето кои ги оценуваа или осудуваа, независно од нивните поаѓалишта, на крајот да спознаат дека постојат вредности кои не зависат од времето или материјалните услови, туку од просторот кој се отвора како дел од човековото живеење како Божје битие, не по волја на Бога за да тој не би бил сам, туку како битие кое само давајќи простор на другите во себе, го отвора просторот за себе во другите, а со тоа и простор за пат до Бога.

Токму вака сфаќајќи ја улогата на етиката на верување и дејствување, Наум, издигнувајќи се од етиката на Климент на едно друго духовно ниво – отворајќи простор за себепоткривање по пат на зборови и слики од сфатеното за тоа што е она што би требало да биде Божји храм, го отвора патот и на оние кои доаѓаат за да на плешките на претходниците стигнат и се издигнат до степен на кој и тие ќе отвораат пат на другите, преку што се покажува и докажува етиката на чудотворност на Св. Наум Охридски. Всушност, тоа е она поради што неговата етика се смета за чудотворна, а тој најпрво за чудотворен.

Едноставно речено, токму со вакво етички мотивирано постапување и отворање на простор за другите, на Св. Наум му успева посредно да создаде еден свет во рамките на една заедница, која со текот на времето доаѓала до свеста за себе како идентитет, независно од тоа дали сака или не да ги следи канонските упатства, и која може да се одржи и продолжи доколку од понуденото на гледање, од насликаното и напишаното како начин на толкување на Божјиот збор, разбере дека сите ние сме Божји битија и треба да живееме во меѓусебна согласност.

До крај изведен еден ваков став значи дека за Наумовата етика може да се говори не само како за етика на една вера која за последица го има описменувањето и просветителството на еден иден народ и една идна нација, туку како за етика која овозможува да се сфати дека независно од името на заедницата, сепак се останува човек и се припаѓа на човештвото доколку со своето постоење и продолжување истото не се загрозува. Неговата етика ненарушувајќи го идентитетот, ниту Божји, ниту монашки, ниту канонски, и отворајќи простор во кој ќе гради цркви на чии ѕидови ќе даде простор за антиципативно коментирање и етичко усмерување кон светот, но и простор за оние кои ќе влезат во црквите гледајќи ги иконите, фреските, слушајќи го Божјето слово, да дојдат до себе како Божји храм, но универзално етички граден – неговата етика преку својот резултат е потврдена како етика на чудотворство, а токму преку тоа му е обезбедено и место меѓу Горазд, Климент, Ангелариј и Сава или алтернативно Лаврентиј, да биде дел од главните претставници на Кирилометодиевската духовна и културна школа – седмомисленици.

Така се создадоа основите на просветата и прогресот сред Јужните Словени, а за Македонските Словени тоа значеше нивно препознавање и потврдување во тие просветни, културни и цивилизациски текови и зачекорување по патиштата за откривање, етичкото саморазвивање и афирмација на нивниот јазичен, културен, етички и национален идентитет, наспроти денешните обиди за антиквизација. Токму во ова се наоѓаат причините што толку брзо делото на Климент и неговиот соработник Наум и на нивните 3.500 ученици, а особено дејноста на Климент како прв словенски епископ во Охрид, беа прифатени и прегрнати во еден широк регион, влегувајќи длабоко во неговото битие и станувајќи негов траен израз низ вековите.

Подготвила: Еми Лонгин

Успение на Пресвета Богородица – Голема Богородица

Од повеќето празници посветени на пресвета Богородица овој е еден од најзначајните. Затоа народот овој празник го нарекува уште и Голема Богородица. Во македонските цркви и манастири можат да се сретнат прекрасни претстави на настанот што црквата го слави денес. Обично се наоѓаат над влезната западна врата на црквата. Инаку, самиот збор успение значи заспивање; поинаку кажано, не се слави смртта, туку вознесувањето на Богородица во небесните живеалишта. Се слави нејзиното заспивање, бидејќи таа не помина низ смртта како враќање на правот во прав. Веднаш по нејзината смрт таа е земена на небото во Христовите прегратки, вознесена е заедно со телото и станува прв и најголем застапник на луѓето пред Бога.

Празникот Успение на Пресвета Богородица меѓу народот познат како Голема Богородица се празнува на 28 август според новиот (односно на 15 август според стариот) календар. За подостоинствено празнување на овој празник му претходи двенеделен пост што започнува на 14/1 август, односно на празникот Св. седум маченици Макавејски.

Успение на Пресвета Богородица, Загреб (28.08.2009.)

Тропар, глас 1.

Во раѓањето си го зачувала девството,
а во успението не си го оставила светот,
Богородице. Си се преселила во живот,

Мајко на Животот, и со твоите молитви ги избавуваш од смрт душите наши.

Верниците од Македонската Православна Црковна Општина “Света Злата Мегленска” Загреб, со својот парохиски свештеник, протоереј Кирко Велински, го прославија големиот црковен празник Успение на Пречиста Богородица.

Верниот народ се причести со Светите Христови Тајни.

Стојанка Тежак

ДЕН НА МПЦО СВ. ЈОАКИМ ОСОГОВСКИ

Пула

Голема Богородица и Св. Јоаким Осоговски, денот на нашата Македонска православна црковна општина „Св. Јоаким Осоговски“ на Град Пула беа прославени со богослужба на 30 септември 2009-тата. во Фрањевачкиот самостан во Пула. Богослужеше нашиот парохиски свештеник протојереј Кирко Велински. Како и секоја година и оваа, беа присутни верниците од цела Истра. Литургијата почна во 9 часот, а во молитвата се придружија и верниците и сите заедно се помоливме за здравје, среќа, подобро утре, но и за слога и љубов меѓу сите нас.

Како за Божик, Великден така и за Голема Богородица некои од верниците со постот и молитва се подготвија и се причестија со светите дарови.

Посебен свечен чин беше кршењето на савскиот колач, кој за неговата подготовка оваа година имаа чест да го донесе семејството Спасевски Дане, Невенка и Драгана од Пореч кои беа кумови на нашата Македонска православна црковна општина оваа година. Со дел од колачот кумството го предадоа на семејството Златески: Ратко, Милена, Михаела, Ма-

ринела и Магдалена од Пула. Кумовите, а и верниците не само што заедно го изедоа савскиот колач, туку си пружија раце еден на друг за долго пријателство, слога и заедничка работа во нашата црковна општина. Со благослов од пројереот Кирко и со неговите убави зборови кои секогаш упатуваат на љубов, заедништво и слога, сплотени сите заедно да сме појаки од се и само така заедно можеме да ги надминеме сите наши проблеми, помагајќи се еден со друг, дружењето продолжи во просториите на Советот на Македонското национално малцинство на Град Пула.

За полната трпеза која не чекаше во Советот се погрижи кумот, поточно семејството Спасевски, кој според нашите обичаи, донесе изобилство храна на трpezата и ги угости верниците. Прота Кирко Велински ја благослови храната, ги поздравил присутните, им упати благодарност на работните тела на Црковната општина Св. Јоаким Осоговски, па му се заблагодари на кумот на семејството Спасевски и упати честитки до семејството Златески који го презедоа кумството за следната година.

Милена Златеска

ГОСПОДИ ЗАСИЛИ ЈА ВО НАС ВЕРАТА

*“Ако можеш да поверуваш?
Сè е можно за оној што верува!”*

(Мк. 9. 23)

на момчето извика и со солзи рече: “Верувам, Господи, помогни му на моето неверие!”

Но, чуден одговор!? Како може човек да исповеда две спротивни нешта? Како може да ја исповеда и својата вера и своето неверие? Како може истовремено и да верува и да не верува? За-рем овде нема противречност? Што сакал да каже овој несрекен татко?

Верувам дека ќе се согласите со констатацијата дека несреќниот татко бил човек верник, инаку, зошто би го водел синот кај Господа да го излечи ако не верувал во тоа. Но кога Господ му рекол: - Ако можеш да поверуваш..., во тој момент таткото констатирал до кој степен е неговата вера, дека во однос на желбата неговиот син да биде излечен, верата му е многу слаба и недоволна, со други зборови многу поблиска до неверието. Точно е дека тој го видел своето маловерие скоро еднакво на неверие па затоа Го моли Господ да му помогне во неверието.

Епилогот на оваа трогателна исповест е: - Исус, пак, откако го фати за рака, го исправи; и тоа стана.

Се поставува прашање: Колку пати сме биле на местото на тој татко и колку пати сме барале помош од Бога? Многупати, но ќе констатираме дека не секогаш сме добивале помош од Бога. Што значи упатуваме молба до Бога, но таа останува не услишана. Зошто бараме, а не добиваме? Тоа е така затоа што зло бараме. Затоа што нашата молитва не е пропратена со цврста непоколеблива и силна вера.

Но овде се истакнува и уште еден предуслов. За да се исцели болниот покрај верата била потребна и молитвата и постот – како најкарактеристични манифестации кои и помагаат на верата.

Да застанеме и ние на испитот на верата, да се преиспитае дали и ние вистински веруваме во Бога и Неговата совршена сила? Ако пак веруваме, да се преиспита како веруваме. Дали нашата вера поминала низ оганот на искушенијата и дали е искалена?

Ако констатираме дека сме немоќни и имаме слаба вера да се молиме како некогаш апостолите: Господи засили ја во нас верата.

Протојереј Кирко Велински

Е разбира дека ние веруваме во постоење-то на Бог и таа наша вера е длабоко врежана во нашите срца. Но, сепак, иако сакаме нашата вера да биде цврста и непоколеблива тоа лесно не можеме да го реализираме. На патот кон вистинската и цврста вера среќаваме најразлични препреки, а тоа се искушенијата, сомнежот и колебањето. Иако и тие не се без никаква смисла и значење, сепак искушенијата и сомнежот ја испитуваат нашата вера. А човек со испитана вера може да каже: “Знам во кого сум поверувал”.

Силата на верата е неограничена, таа навистина прави чуда. Но, тие чуда се плод на верата и во многу случаи верата е предуслов за да се манифестира Божјата сила, а тоа многу јасно е потврдено во случката на исцелување на човекот со нечист дух (Мк. 9. 14-29).

Несреќниот татко го довел пред апостолите својот син кој бил обземен од нем дух. Но што се случило? Тие не можеле да го излекуваат. Таткото го молел и Господа за милост: “Ако можеш, смили се над нас и помогни ни!” Но на она човечкото ако Господ поставува спротивен услов, Божественото ако и му вели: “Ако можеш да поверуваш! Сè е можно за оној што верува!” И одеднаш таткото

Легендарниот македонски рокер Влатко Стефановски повторно во Хрватска Човек е богат со богатствата што ги открива

Ана Стефановска и продуцентката Весна Шпегар на благајната

Влатко Стефановски и ова лето оствари успешна турнеја во Хрватска. Заедно со Мирослав Тадиќ, неговиот долгогодишен музички партнер, и по музичкиот талент, но и негов истомисленик (со кој го направија најновиот ЦД проект “Live in Zagreb”), на десеттина концерти со своите акустични гитари ја минаа “Лијепа наша”,

Ана беше придружничка на овогодинешната Јадранска турнеја на нејзиниот татко Влатко Стефановски

Стефановски и Тадиќ на муртерската сцена

па ги воодушевија сите оние кои присуствуваа на нивните концерти.

Осиек, Хвар, Муртер, Вараждин..., се уживаше во нивниот вроден талент, виртуозност, позитивната енергија што од сè срце ја простираа на летните сцени.

Бев на нивниот концерт на островот Муртер. Настапуваа за првпат во дворот на основното училиште, кое, според нивните изјави има најубава акустика. Убава и мирна ноќ, со многу ѕвезди на ведрото небо. Секоја столица беше полна и покрај тоа што билетот чинеше 30 евра. Но, за емоциите што Стефановски и Тадиќ ги пренесоа до секој од нив чинеше многу повеќе. “Море и гитари”, тоа еднаш се доживува. Поздравувајќи ја публиката Влатко Стефановски рече: “Знам дека секој човек е среќен кога еднаш во годината ќе открие некое ново место. Оваа година јас го открив Муртер, прекрасен остров-полуостров, поради неговата убавина овде ќе се враќам што почесто. Поради таа убавина што ја почувствував во моето срце се надевам дека и сите вие ќе уживате во овој наш концерт”.

На годинешната турнеја на Стефановски со него беше неговата ќерка Ана. Сопругата (поради професионални обврски) морала да остане во Скопје заедно со нивниот син. Ама, Ана и покрај своите 20 години пред медиумите се однесуваше како вистинска придружничка на турнејата на нејзиниот татко во Хрватска. Браво за Ана.

Текст и фотографии:
Марина Апостоловска – Вујаклија

ГЕОГРАФСКИ И ДРУГИ ИМИЊА

Во претходниот број на “Македонски глас” прикажани се именките и придавките што започнуваат со буквите Ј и К. Во овој број ќе зборуваме за некои од имињата кои почнуваат на буквите Л, Љ и М. Тоа се имиња на држави, народи, градови, на нивните жители и односите придавки изведени од нив.

Л

Лавов; лавовски.
Лагос; лагоски.
Лазарополе; лазарополец -лци; лазарополка; лазарополски.
Лајпциг; лајпцижанец -ни; лајпцижанка; лајпцишки.
Лаос; Лаошанец -ни; Лаошанка; лаошки.
Ла Пас; лапаски.
Лапонија; Лапонец -нци; Лапонка; лапонски.
Латвија и Летонија; Латвиец -ијци и Летонец -нци; Латвијка и Летонка; латвиски и летонски.
Ленинград; ленинграѓанец -ни; ленинграѓанка; ленинградски.
Лерин; леринчанец -ни; леринчанка; лерински.
Лесото; лесотски.
Либан; Либанец -нци; Либанка; либански.
Либериа; Либериец -ијци; Либерија; либериски.
Либија; Либиец -ијци; Либија; либиски.
Ливерпул; ливерпулски.
Лика; Личанец -ни; Личанка; лички.
Лима; лимски.
Лисабон; лисабонец -нци; лисабонка; лисабонски.
Литванија и Литва; Литванец -нци и Литовец -вци; Литванка и Литовка; литвански и литовски.
Лихтенштајн; Лихтеништајнец -нци; Лихтеништајнка; лихтеништајнски.
Лоѓ; лоѓанец -ни; лоѓанка; лоѓски.
Ломбардија; Ломбардиец -ијци; Ломбардија; ломбардиски.
Лондон; лондонец -нци и лондончанец -ни; лондонка и лондончанка; лондонски.
Лос Анџелес; лосанџелешанец -ни; лосанџелешанка; лосанџелешки.
Лотарингија; Лотарингиец -ијци; Лотарингија; лотаринѓиски.
Лужица; Лужичанец -ни; Лужичанка; лужички; Лужички Срби.
Луксембург; Луксембуржанец -ни; Луксембуржанка; луксембуршки.
Лусака; лусачки.

Љ

Љубљана; љубљанчанец -ни; љубљанчанка; љубљански.
М
Мавританија; Мавританец -нци; Мавританка; мавритански.
Маврицус; Маврициец -ијци; Мавриција; маврициски.
Маврово; Мавровец -вци; Мавровка; мавровски.
Мадагаскар; Мадагаскарец -рци; Мадагаскарка; мадагаскарски.
Мадрид; мадриѓанец -ни; мадриѓанка; мадридски.
Мазурија; Мазуриец -ијци; Мазурија; мазуриски.

Македонија; Македонец -нци; Македонка; македонски.
Малави; Малавиец -ијци; Малавија; малависки.
Малаја; Малаец -ајци; Малајка; малајски.
Малвини; Малвинец -нци; Малвинка; малвински.
Малгашка Република.
Малдиви; Малдивец -вци; Малдивка; малдивски;
Малдивски Острови.
Малезија; Малезиец -ијци; Малезија; малезиски.
Мали; Малиец -ијци; Малија; малиски.
Малта; Малтежанец -ни; Малтежанка; малтежански и малтешки.
Манагва; манагванец -нци; манагванка; манагвански.
Манила; манилец -лци; манилка; манилски.
Манчестер; манчестерски.
Манџурија; Манџурец -рци; Манџурка; манџурски.
Мариово; Мариовец -вци; Мариовка; мариовски.
Мароко; Мароканец -нци; Мароканка; марокански.
Марсеј; марсеец -ејци; марсејка; марсејски.
Мартиник; мартинички.
Маршалски Острови.
Мастрихт; мастришки.
Медитеран; медитерански.
Мексико; Мексиканец -нци; Мексиканка; мексикански.
Меланезија; Меланезиец -ијци; Меланезија; меланезиски.
Мелбурн; мелбурнец -нци и мелбурнчанец -ни; мелбурнка и мелбурнчанка; мелбурнски.
Месопотамија; Месопотамец -мци; Месопотамка; месопотамски.
Метохија; Метохиец -ијци; Метохија; метохиски.
Микронезија; Микронезиец -ијци; Микронезија; микронезиски.
Милано; милански.
Минск; мински.
Минхен; минхенски.
Мисисипи; мисисипски.
Мјанмар; Мјанмарец -рци; Мјанмарка; мјанмарски.
Могадиш; могадишанец -ни; могадишанка; могадишки (Могадишо).
Мозамбик; Мозамбичанец -ни; Мозамбичанка; мозамбички.
Молдавија; Молдавец -вци; Молдавка; молдавски.
Монако.
Мон Блан; монблански.
Монголија; Монголец -лци; Монголка; монголски; Монголи (група стари народи).
Монровија; монровиски.
Монтевидео; монтевидеец -ејци; монтевидејка; монтевидејски.
Москва; московјанец -ни и московјанец -ани; московјанка; московски.

(продолжува)

Марија Георгиева-Петриќ
судски преведувач за македонски јазик

(Според Правописот на македонскиот литературен јазик, Скопје, 1999)

ТАКА НЕКОГАШ СЕ ГОТВЕЛО

На 21 јуни годинава во организација на МКД “Кочо Рацин” во Пула се одржа кулинарски празник на стари македонски кулинарски специјалитети

Манифестацијата која ги собра не само Македонците од овие простори на Истра туку и нивните хрватски пријатели, ја отвори нашиот дописник од Пула, Ратко Димовски, па рече:

“Стоиме пред вакви уредени и полни маси со преубави јадења, готвени со големо чувство, љубов и внимание, но секако и со секавањата на родниот крај, куќата и огништето, на некои изминати моменти. Не можеме да не се гордееме. Тоа е дел од сите нас, нашата култура, потекло и историја. Тоа е нашето огледало и еден вид “времплов” низ изминатите времиња. Така некогаш се готвело, кога немало смрзнати јадења, “фаст фудови”, кога можело да се здивне и земе залак по тешката работа, без грижи, нервози и брзање. Затоа секој вид на зготвено јадење имал своја потреба, намена и причина. Потребата да се јаде, живее, опстане и помине дел од времето на тешкотиите и сиромаштијата, наметнувало готвење на калорични јадења од пченка, грав, компири, ориз, тиква и друго, а ако се има сирење, изварка, месо, удиња, пастрма, уште подобро. Да се одржи здравјето, силата, работната способност на челада и на добитокот, а при тоа да се создаде таа невидена убавина, склад, хармонија на вкусови и ароми, од жената домаќинка создало волшебница и уметничка, што душата своја не ретко ја внесувала во својот труд, работа и, над сè, нежната љубов и чувствата. И овде се разликувале намени, на тоа поставено на масата, ставено во аргатските, овчарските, ајдутските, комитските, востаничките, работничките, ученичките торби и гурбетчиските бовчи, кофери и пакети. “Сите овие се овдешни, домашни, наши, што има, ќе каснат, но тие јабана пуста далечина што ни одат, да си земат и со себе понесат дел од вкусот, миризбите и секавањата, солзите и воздишките, скришум, стегајќи го срцето”, велеле мајките и ги криеле со невешта насмевка на лицето насолзените очи. Но, тие со време маките, тешкиот труд и мачниот живот ги потиснуваат, претопувајќи ги во тага и копнежи по најблиските и родниот крај.

Генерација сме, што сме ги земале, носеле и меѓу себе делеле ваквите залаци, секавања и копнежи. Традицијата на христијанската вера ги поделила јадењата според содржината и начинот на готвење, на посни и мрсни, а посните, пак, според видот и строгоста на постот. Токму кај овие јадења знаењето, умешноста и

мајсторлакот на домаќинката, доаѓале до полн израз. Посен бел грав со пиперки, посна сарма, посен ориз, пченкарница, јадења од овошје и мед, компири, праз, спанаќ, бамја и многу друго останало да се памети. Кога ќе удзеле тапаните и засвиреле чалгите, се славеле славите на една фамилија, на цел еден род, едно или повеќе села, кога белите фустани и букети трендафили ќе го назначеле моментот на најголемиот пресврт во животот на девојката или светата вода го допрела темето на роденото

– за сите тие моменти, многу се мислело, планирало и создавало од предјадења, супи, манци, печења, мезиња, гурманлаци од месо и риби, сукани, месени, солени и слатки, до салати, прилози, преливи... И, сè без брзање. На тивок оган под сачот, во грнето, котлето и големите бакарни, калаисани тепсии се создавало без програмати, контролни програми и саатови, со искуството на домаќинката или готвачката, при тоа се вардело дали нешто недостасува, да не се пропушти, со време да се набави и приготви за трпезата и колку е можно поубаво и повкусно сè да се аранжира, како на масите, така и во одаите, куќите, дворовите. Културната средина на Македонија не била затворена за влијанијата на другите народи и култури од Европа и светот па сето она убаво, што ќе стигнело како дел од соживотот на печалбарите во далечните земји, било испробано. Но, кон влијанијата на поробувачите и нивните наметнувања, и на овој план се создавал отпор и не се прифаќале, освен при одредени прилики кога на јадењето, мезето, деликатесот и другото му се нагласувало потеклото. Со зајакнувањето на сообраќајот и враќањето на нашинците од дијаспората, се среќаваме со такви прилози од Америка, Канада, Австралија, Нов Зеланд и останатиот свет, како некој вид иновација, дури и помодарство. Каде би не одвело да ви кажам дека петлите, кокошките, пилињата за во супа и за јадењата не биле како денешниве – ни по изглед, ни по вкус. До последниот момент се меткале низ дворот хранети со природна домашна храна, исто како и стоката. Сè било здраво, свежо (зошто немало фрижидери и замрзнувачи).

Сега е друго време. Затоа да се помолиме, пристапиме кон овие преубави и пребогати маси и каснеме од овој извор на чувствата. Да им благодариме на жените од МКД “Кочо Рацин” на оваа преубава иницијатива, нивната волја, љубов, знаење и вештина со која ја создале оваа убавина.”

Ратко Димовски

Киро Винокиќ

На 31 август оваа Господова година не напушти нашиот драг Киро Винокиќ. Се гордееме со неговото сликарско творештво, со неговиот ведар дух, насмевката на лицето, со неговата приврзаност кон Македонците во Хрватска. Живееше мирно и тихо, а она што сакаше да го потенцира го сликаше на своите платна.

За неговото творештво Ратомир Софта напиша: “Киро Винокиќ – Вики е сликар со висок дomet на професионализам со кој со децении го доградува денес препознатливиот кохерентен сликарски свет. Почна да слика уште на прагот на седумдесеттите години, со протест против расцепот против природниот етнос и технологизацијата на 20. век, кои како нуспроизвод ја генерира антитезата на човештвото, за да се пронајде уметничкиот биланс и да се артикулира сликарскиот јазик во тој тематски круг. Тоа не е ни малку лесно со оглед на тоа што тој кореспондира со културо-

лошкото и цивилизациското битисување на човекот.”

Киро Винокиќ – Вики беше роден во Скопје 1927 година, а по завршувањето на студиите во Белград 1963 г. се преселува во Загреб, каде ќе остане се до својата смрт. Освен со креирањето на своите платна во биографијата на Вики се и неговите ангажмани во театарот и филмот, а интересно е да се спомене дека како епизодист се појавува во неколку македонски филмови, почнувајќи од “Фросина”. Дваесетина години пред неговата смрт своето сликарство го посвети на екологијата, па наслика стотина платна на таа тема. Зад себе оствари десетина самостојни и триесетина групни изложби, а беше добитник на повеќе награди и признанија.

Збогум наш Киро, нека ти е лесна земјата! Ние секогаш ќе се сеќаваме на тебе гледајќи ги твоите сликарски платна.

М. А. В.

ЦЕНОВНИК ЗА ОБЈАВЕНИ РЕКЛАМИ ВО “МАКЕДОНСКИ ГЛАС”

Страниците на нашето списание “Македонски глас” отворени се и за Вашите реклами. Доколку сакате Вие и Вашата фирма да се рекламираат на нашите страници, доволно е само да се јавите на телефонот на Заедницата на Македонците во Р. Хрватска или испратите понуда на нејзината адреса, а ние од Уредништвото веднаш ќе ги исполниме Вашите желби. Ценовникот за користење на рекламниот простор е:

ФОРМАТ	ЦРНО-БЕЛО	КОЛОР
1/1 A4	600 куни	900 куни
1/2 A4	450 куни	600 куни
1/3 A4	300 куни	450 куни
1/4 A4	225 куни	300 куни
1/8 A4	150 куни	225 куни

Во очекување на нашите взаемни контакти,
Ваш “Македонски глас”

ПРЕТПЛАТА НА “МАКЕДОНСКИ ГЛАС”

Драги наши читатели,

Доколку Вие, кои редовно го читате нашето списание, сакате да станете негов претплатник и тоа редовно да пристига на Вашата адреса, Ви нудиме можност да го сторите тоа. Доволно е со писмо да се обратите на адресата на Заедницата на Македонците во Р. Хрватска, Масарикова 16/1, 10000 Загреб, во кое ќе ја приложите потврдата за Вашата платена претплата (жиро сметката на заедницата е: 2340009-1100038804, а матичниот број: 3805760) и читко да го напишете Вашето име и адресата на која сакате да Ви пристига секој нов број на Македонски глас.

Претплатата на Македонски глас за Хрватска, со платена поштарина, изнесува 40 куни годишно, додека пак претплатата на ова наше списание во странство, се разбира со платена поштарина, изнесува 80 куни годишно или 11 евра.

Со надеж дека наскоро ќе ни се јавите,
искрени поздрави од
Уредништвото

Убавините на Македонија

Ljepote Makedonije

КУМАНОВО

Куманово е важен административен, стопански и културен центар во северно-источниот дел на Република Македонија, урбан центар на општината Куманово – кон кој гравитираат новоформираните општини Старо Нагоричане, Липково, Орешац и Клечевце – сместен во непосредна близина на планините Козјак и Скопска Црна Гора, наоѓајќи се близу до значајни природни ресурси, со геостратешка положба низ која минуваат важни патни правци и железничкиот јазол со кој градот е поврзан со останатите центри во Македонија и странство.

Куманово е трет град по големина во Македонија со површина од 105.000 метри квадратни, а општината е најголема општина во Македонија (130.000 м²), со 110 населби, на 340 метри надморска висина.

Името Куманово го добило одномадско-азиското племе Кумани, кое се доселило од Визант. Како населба се споменува во 1519 година, кога во тоа време било село сместено во т.н. Нагоричка нахија. Куманово станува административен центар и средишна регија во 16. и во почетокот на 17. столетие, но по турбулентните настани на Карпошевото востание, градот доживува стагнација, која трае скоро цел 18. век.

Развојот на Куманово повторно се поврзува со формирањето на сточниот пазар ТУМБА кој, сместен во центарот на градот, станува негов синоним. Со доаѓањето на железницата во 1888 пазарот добива “на цена”, а железницата

врши превоз и довоз на голема количина стока, сировини, кожа, волна и други производи. Со пазарот растел и градот, па Куманово станува регионален трговски и занаетчиски центар.

Во својата историја Куманово минува низ многу настани, војни (Првата балканска, Првата и Втората светска), со промени на властодршците... Така сè до 1945, кога со формирањето на ФНРЈ Македонија станува член на новата држава, па Куманово интензивно се шири и развива. Тогаш, во него веќе делуваа: тутунската, металната, дрвната, текстилната и кожно-та индустрија. Создадени се големи фабрики и комбинати во кои се вработени голем број кумановчани.

Куманово и околината се преполни со траги на старите времиња. Неолитската населба “Градиште” од бронзеното време, римските гробишта “Дрозга”, многу споменици, новото откритие на Јовица Станковски – астрономска опсерваторија во Кокино стара 4.000 години, прифатено од релевантни научни кругови и американската НАСА. Општината е богата и со бројни религиски градби, туристички објекти, термално минерални центри за лекување и друго.

Кумановската општина е богата со 331 извор, а ја красат реките Пчиња, Крива Река, Липкова Река и неколку помали кои чинат интересни природни клисури, со три акумулациони езера, кои му погодуваат на развојот на стопанството.

Подготвил: В. Настески

Special Selection

TIKVEŠ

VINARIJA

Uživajte u vinu umjereno
www.tikves.com.mk